

ZARZĄD MIASTA WĘGROWA

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA WĘGROWA

**Załącznik nr 1
do uchwały nr XV/77/99
Rady Miasta Węgrowa z dnia 28 grudnia 1999r**

Tekst – Ustalenia studium

Węgrów, czerwiec 1999 r.

Projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Węgrowa przygotowała Pracownia urbanistyczna „ANNELI”, 02-929 Warszawa, ul. Jedlińska 4.

Zespół autorski:

Prof. dr hab. Jan Maciej Chmielewski	- główny projektant
Mgr inż. arch. Jolanta Latała	- główny projektant
Mgr inż. arch. Robert Kuźmiczuk	- projektant
Mgr Jolanta Pawlak	- uwarunkowania przyrodnicze
Mgr Cezary Ostas	- uwarunkowania historyczne
Mgr Włodzimierz Rybarczyk	- komunikacja
Mgr Marek Łapiński	- opracowanie komputerowe
Dr Stefan Białczak	- rolnictwo

Spis treści

Wprowadzenie	4
Część I	
Cele i zadania rozwojowe	6
1. Cele rozwoju wynikające ze strategii rozwoju przedsiębiorczości „Węgrów 2000 plus”	7
2. Zakres ustawowy ustalenia celów polityki przestrzennej	11
3. Podstawowe problemy rozwojowe Węgrowa	20
Część II	
Uwarunkowania realizacji celów rozwoju przestrzennego miasta	22
1. Uwarunkowania demograficzne rozwoju miasta	23
2. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów.....	25
3. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego.....	36
4. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania systemu infrastruktury technicznej miasta	39
5. Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych	51
6. Uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej	56
7. Uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów	59
8. Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców	60
9. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych	63
Część III	
Kierunki zagospodarowania przestrzennego Węgrowa	77
1. Zakres ustalanych kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta	78
2. Obszary objęte lub wskazane do objęcia ochroną	79
3. Lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiskowe.....	84
4. Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym wyłączone z zabudowy.....	88
5. Obszary zabudowane	89
6. Obszary przeznaczone pod zabudowę	93
7. Kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury inżynierskiej	95
8. Obszary, dla których będą sporządzone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	103
9. Obszary przewidywane do realizacji zadań i programów ponadlokalnych	107

WPROWADZENIE

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Węgrowa” jest dokumentem planistycznym sporządzanym dla obszaru całego miasta na podstawie obowiązującej ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89, poz. 415, z późn. zmianami). „Studium” określa politykę przestrzenną miasta, uwzględnia stan istniejący zagospodarowania przestrzennego, uwarunkowania jego rozwoju oraz określa kierunki zagospodarowania przestrzennego.

„Studium” nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy do wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

W dniu 27 lutego 1997 r. Rada Miasta Węgrowa podjęła uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia „Studium”. (Nr XXIX/199/97)

Opracowanie projektu „Studium” powierzono w drodze publicznego przetargu Pracowni Urbanistycznej ANNELI z Warszawy, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz. U. Nr 76, poz. 344 z późn. zmianami). Prace nad studium prowadzone były pod kierunkiem generalnego projektanta, prof. dr hab. Jana Macieja Chmielewskiego.

Prace merytoryczne nad projektem „Studium” zostały podzielone na sześć etapów.

1. Etap I prac dotyczył oceny materiałów wejściowych. Ocenie zostały poddane różne opracowania studialne, analityczne i programowe, będące w posiadaniu Urzędu Miasta. Przede wszystkim oceniono kompletność i zawartość tych opracowań. Szczegółowej analizie zostały poddane: strategia rozwoju przedsiębiorczości – Węgrów 2000 plus, miejscowe plany ogólne zagospodarowania przestrzennego Węgrowa z ostatnich lat, tj. 1967, 1987, 1997, wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz pozwolenia na budowę, a także Studium zagospodarowania przestrzennego województwa siedleckiego – Raport Nr 1 „Analiza materiałów wejściowych”.
2. W etapie II opracowano mapę wektorową miasta obejmującą, rzeźbę terenu, kataster własności, zabudowę, klasyfikację gruntów, sieci uzbrojenia technicznego.

3. Trzeci etap prac dotyczył analiz stanu istniejącego zagospodarowania przestrzennego Węgrowa, stanu rozwoju infrastruktury transportowej i inżynieryjnej, stanu środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej, a także uwarunkowań rozwoju wynikających z sytuacji demograficznej, stanu jakościowego zagospodarowania miasta i rozwoju przestrzennego - Raport Nr 2 – „Diagnoza stanu istniejącego zagospodarowania miasta Węgrowa”, „Studium gospodarki rolnej Węgrowa”, „Charakterystyka przyrodnicza miasta”, „Badania socjologiczne”, „Studium wartości kulturowych miasta Węgrowa”.
4. Czwarty etap dotyczył opracowania uwarunkowań rozwoju przestrzennego Węgrowa. Zostały tu przedstawione progi i bariery rozwojowe miasta. Raport Nr 3 – „Uwarunkowania rozwoju i zagospodarowania przestrzennego miasta Węgrowa”.
5. Piąty etap dotyczył opracowania wariantowych celów i kierunków rozwoju miasta. Przedstawiono w nim problemy rozwojowe miasta, trzy warianty strategicznych polityk rozwoju przestrzennego oraz ich ocenę z pozycji planistycznej. Raport Nr 4 – „Wariantowe scenariusze zagospodarowania przestrzennego miasta Węgrowa”.
6. Etap szósty prac projektowych dotyczący opracowania projektu dokumentu „Studium”. Dokument „Studium” określając cele, uwarunkowania i kierunki rozwoju przestrzennego miasta uwzględnia wszystkie trzy warianty scenariuszy rozwoju. Etap ten będzie dotyczył procedury opiniowania „Studium” i zakończy się raportem prezentującym uwagi i wnioski zgłoszone przez jednostki uprawnione do opiniowania.

Ponadto niniejszy projekt dokumentu zawiera wstępny projekt Uchwały Rady Miasta Węgrowa dot. zatwierdzenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Węgrowa.

CZĘŚĆ I
CELE I ZADANIA ROZWOJOWE

1. Cele rozwoju wynikające ze strategii rozwoju przedsiębiorczości „Węgrów 2000 plus”

1.1. Cele rozwoju społeczno-gospodarczego

W strategii rozwoju Węgrowa cele i wynikające z nich zadania zostały sformułowane w nawiązaniu do zidentyfikowanych problemów i możliwości rozwoju miasta, uwzględniających jego atuty (potencjały rozwojowe), a także słabości i ograniczenia rozwoju oraz szanse i zagrożenia wynikające z tła zewnętrznego (regionalnego i krajowego)

Nadrzędnym celem strategicznym miasta jest:

„Rozwój przedsiębiorczości Węgrowa”

Celami strategicznymi wynikającymi z celu nadrzędnego są:

1. „Tworzenie warunków dla przedsiębiorczości Węgrowa”

2. „Rozwój gospodarczy Węgrowa wykorzystujący miejscowe zasoby i walory położenia geograficznego”

Celami operacyjnymi rozwoju są:

- 1) Zwiększenie zdolności absorpcyjnej budżetu miasta i miejskich jednostek organizacyjnych oraz węgrowskich zakładów pracy i instytucji, w odniesieniu do zewnętrznych źródeł finansowania rozwoju. Wzrost dochodów własnych miasta oraz zwiększenie udziału inwestycyjnych wydatków budżetowych do 35% przeznaczonych na realizację zadań publicznych.
- 2) Wzbogacenie lokalnego rynku pracy i przeciwdziałanie bezrobociu, głównie poprzez aktywizację gospodarczą mieszkańców i zwiększenie popytu na pracę, w wyniku których stopa bezrobocia spadnie w mieście poniżej średniej krajowej.
- 3) Zorientowanie zmian w rolnictwie na procesy potęgujące produkcję taniej i zdrowej żywności oraz rozwój w mieście przemysłu rolno-spożywczego, nastawionego na atrakcyjny i chłonny rynek zbytu w aglomeracji warszawskiej.
- 4) Organizowanie przedsięwzięć umożliwiających: systematyczną poprawę stanu zdrowia mieszkańców Węgrowa, rozszerzenie zasięgu kształcenia młodzieży na poziomie średnim na warunkach prorynkowych, powstrzymanie emigracji wykształconych i twórczych kadr z Węgrowa oraz zwiększenie ich dopływu, zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, rozwój kultury fizycznej i sportu oraz lepsze wykorzystanie bazy lokalowej miejskich instytucji kultury.
- 5) Podejmowanie działań oraz tworzenie warunków sprzyjających ochronie i poprawie stanu środowiska naturalnego.
- 6) Systematyczny rozwój budownictwa mieszkaniowego i infrastruktury miejskiej oraz poprawa ich stanu technicznego i unowocześnienia istniejących już zasobów.
- 7) Organizowanie przedsięwzięć umożliwiających lepsze wykorzystanie szlaków turystycznych przechodzących przez Węgrów oraz jego walorów przyrodniczych i turystycznych oraz turystyczno-wypoczynkowych.
- 8) Zapewnienie instytucjonalnej obecności Węgrowa w systemie współpracy społeczno-gospodarczej krajowej i zagranicznej.
- 9) Aktywizacja i mobilizacja społeczności lokalnej w kierunku efektywnego uczestnictwa w realizacji strategii poprzez konsekwentny rozwój samorządności i umacnianie różnorodnych struktur demokracji lokalnej.

1.2. Cele operacyjne i zadania dotyczące gospodarki przestrzennej wynikające z celów zapisanych w strategii rozwoju przedsiębiorczości

- 1) Aktywizacja gospodarki nieruchomościami poprzez przygotowanie i udostępnienie terenów i zasobów budowlanych miasta (oferty terenowe i kubaturowe) dla celów inwestycyjnych.
- 2) Organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych w zakresie rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej oraz porządkowania i organizowania nowych przestrzeni o charakterze publicznym, jak: tereny rekreacyjno-sportowe, targowe, ulice, place, parki.
- 3) Prowadzenie polityki promocyjnej, stymulującej użytkowanie i zabudowę terenu zgodną z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
- 4) Ochrona środowiska przyrodniczego, poprzez skuteczne formy działań, proekologicznych na rzecz: harmonijnego zagospodarowania terenów, rozwoju infrastruktury poprawiającej stan środowiska, likwidacji istniejących zagrożeń dla wartości przyrodniczych.
- 5) Rozwój budownictwa mieszkaniowego w tym budownictwa komunalnego (czynszowego), dostępnego dla ludności o niskich dochodach.
- 6) Budowa , modernizacja lub remont gmachów instytucji publicznych oraz nadanie im architektonicznego wyrazu odpowiedniego do ich rangi i prestiżu.

Władze miasta przyjmując rozwój przedsiębiorczości Węgrowa jako nadrzędny cel strategiczny rozwoju, ustalają cel kierunkowy polityki przestrzennej Węgrowa.

Tworzenie warunków przestrzennych do rozwoju przedsiębiorczości Węgrowa

Warunki te realizowane będą poprzez działania w następujących dziedzinach:

- planistyczne przygotowanie terenów dla inwestycji gospodarczych, umożliwiających i wspomagających lokalną przedsiębiorczość,
- promocja ofert terenowych ułatwiających pozyskiwanie przez miasto strategicznych inwestorów w zakresie przedsiębiorczości gospodarczej, aktywizujących lokalny sektor prywatny,
- planistyczne i geodezyjne przygotowanie terenów dla rozwoju mieszkalnictwa zarówno indywidualnego, skoncentrowanego jak i zorganizowanego, realizowanych łącznie z niezbędną infrastrukturą komunalną,
- ulepszanie stanu wyposażenia terenów rozwojowych miasta w sieci i urządzenia infrastruktury technicznej,
- wydatna poprawa wizerunku miasta poprzez tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych oraz ochronę wartości dziedzictwa kulturowego miasta,
- aktywne działania na rzecz poprawy stanu środowiska przyrodniczego w mieście,
- skuteczna poprawa organizacji i bezpieczeństwa ruchu w mieście zarówno pieszego, rowerowego jak i samochodowego,
- szeroka promocja miasta i jego walorów dla rozwoju turystyki, rekreacji i wypoczynku, łącznie z rozbudową niezbędnej dla tego rozwoju infrastruktury.

2. Zakres ustawowy ustalania celów polityki przestrzennej

2.1. Zakres wynikający z ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym

W zagospodarowaniu przestrzennym zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnia się zwłaszcza:

- 1) wymagania ładu przestrzennego, urbanistyki i architektury,
- 2) walory architektoniczne i krajobrazowe,
- 3) wymagania ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi, mienia, a także wymagania osób niepełnosprawnych,
- 4) wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury,
- 5) walory ekonomiczne przestrzeni i prawo własności,
- 6) potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.

Wymienione wyżej wymagania, walory i potrzeby przełożone na cele i zadania rozwojowe, wytyczają kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta, określając jego politykę przestrzenną na wszystkich odcinkach, umożliwiającą zrównoważony i harmonijny rozwój Węgrowsa.

2.2. Wymagania ładu przestrzennego, urbanistyki i architektury oraz uzyskanie

walorów architektonicznych i krajobrazowych w przypadku Węgrowsa wiążą się z jednej strony z celowością poprawy funkcjonowania układu miejskiego, z drugiej strony potrzebą zadbania o ogólny wizerunek miasta. W jednym i drugim przypadku wyszczególnienie rysujących się wad pozwala na ustalenie listy problemów wymagających podjęcia szeregu działań naprawczych.

2.2.1. Dokuczliwymi wadami funkcjonalnymi Węgrowsa są:

2.2.1.1. w zakresie komunikacji :

- przebiegający przez rynek ruch tranzytowy oraz nakładanie się funkcji dojazdowej ulic z funkcją tranzytową,
- niedostateczne wyposażenie układu lokalnego w jezdnie twarde, ulepszone,

- okresowe problemy z parkowaniem samochodów w centrum miasta,
- brak bezpiecznych przejść dla pieszych oraz ścieżek rowerowych.

2.2.1.2. w zakresie uzbrojenia inżynieryjnego:

- niedostatecznie rozwinięte sieci uzbrojenia technicznego, a w szczególności kanalizacji, gazu i wodociągu,
- wymagające uporządkowania systemowego istniejące sieci kanalizacyjne i wodociągowe,
- niedogodna lokalizacja oczyszczalni ścieków i wynikające z niej uciążliwości dla otoczenia,
- usytuowane na obszarze chronionego krajobrazu wysypisko odpadów, zmuszające do szczególnych zabezpieczeń przed negatywnym oddziaływaniem na środowisko,
- wymagający rozbudowy, modernizacji i przebudowy system urządzeń energetycznych średniego i niskiego napięcia,
- uciążliwość ciepłowni, które są jeszcze opalane węglem.

2.2.1.3. w zakresie usług dla ludności:

- nieodpowiednie budynki szkoły specjalnej i brak terenów rekreacyjnych przy szkole licealnej,
- wymagające unowocześnienia obiekty opieki zdrowotnej, w tym szpitalne,
- zaniedbane lub likwidowane zaplecza funkcji wypoczynkowej, nie wykorzystujące walorów rekreacyjnych rzeki Liwiec oraz lokalnego krajobrazu,
- słabo rozwinięte funkcje turystyczne, szczególnie w zakresie bazy noclegowej i gastronomicznej,
- brak urządzonych terenów zieleni miejskiej (parków, skwerów, terenów sportowych, zabawowych i rozrywkowych),

- zły stan budynków administracji samorządowej (brak reprezentacyjnego ratusza miejskiego),
- prymitywny handel uliczny i bazarowy.

2.2.2. Cechami miasta obniżającymi jego wizerunek zewnętrzny są:

- zaniedbane, nieuporządkowane i często zaśmiecone przestrzenie publiczne (ulice, place, zieleńce),
- źle pielęgnowana, nieuzupełniana zieleń miejska (ciągi drzew przy głównych ulicach, trawniki, kwietniki),
- pozostająca w złym stanie technicznym i sanitarnym zabudowa przyrynkowa, szczególnie od strony północnej,
- wadliwie zabudowane, zaniedbane tereny baz technicznych i transportowych, tereny składowo-magazynowe oraz tereny i obiekty przemysłowe lub obiekty przemysłu w stanie upadłości,
- niedbale urządzone, pozbawione zieleni i urządzeń rekreacyjno-zabawowych oraz parkingów tereny wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej,
- dysharmonizujące różną formą zabudowy i różną jakością zagospodarowania posesje w zabudowie jednorodzinnej,
- rozprzestrzeniająca się bezładnie zabudowa podmiejska, niszcząca walory krajobrazowe terenów otwartych Węgrowa.

2.3. Wymagania ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także wymagania osób niepełnosprawnych.

W przypadku Węgrowa wymagania ochronne wiążą się ze wskazaniem zagrożeń dla walorów krajobrazowych terenów otwartych rozciągających się poza intensywnie zagospodarowaną częścią miasta, z koniecznością likwidacji obiektów uciążliwych dla otoczenia, a także monitorowaniem stanu zanieczyszczeń wód powierzchniowych (rzek Liwca, Czerwonki i Ady) oraz wód podziemnych pierwszej warstwy wodonośnej.

W zakresie zdrowia i bezpieczeństwa niezbędne jest sygnalizowanie podstawowych zaniedbań sanitarnych oraz wad występujących w urządzeniach technicznych.

2.3.1. Zagrożenia dla walorów krajobrazowych Węgrowsa wynikają z następujących procesów:

- rozwijającej się zabudowy na terenach pozbawionych ukształtowanych struktur miejskich (sieci ulicznej, uzbrojenia technicznego - przede wszystkim kanalizacji oraz usług podstawowych dla ludności),
- niszczenie naturalnych form zieleni łąkowej, łąkowej, zagajników oraz zakrzewień nad rzekami i strumieniami,
- rozcinania wnętrza krajobrazowych ciągami infrastruktury technicznej (linie elektroenergetyczne, arterie komunikacyjne, ogrodzenia oraz inne urządzenia techniczne).

2.3.2. Stan ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia

- sygnalizowana, zwiększona lokalnie zachorowalność mieszkańców na schorzenia wynikające z niskiej dostępności młodzieży do obiektów i urządzeń kultury fizycznej oraz patologii społecznych jak alkoholizm, brutalizacja życia rodzinnego i inne, wynikające w znacznej mierze ze złych warunków mieszkaniowych i bezrobocia,
- niskie bezpieczeństwo na drogach i ulicach, wynikające ze złego stanu technicznego ulic, braku chodników na obrzeżach miasta, źle lub wcale nie oznaczonych przejść dla pieszych przez ulice,
- słabość i niewystarczające wyposażenie miejscowych służb policyjnych (Węgrów nie posiada straży miejskiej),
- od dawna niekonserwowane zabezpieczenia przeciwpowodziowe, przy wysokich stanach wód w rzece Liwiec mogą dopuścić do zalania miasta wodami, głównie w rejonie rzek Czerwonki i Ady. Zatopione zostałyby wówczas tereny przemysłowo składowe, bazy oraz obiekty techniczne, takie

jak oczyszczalnia ścieków, co mogłoby spowodować zgubne w skutkach zatrucie środowiska.

2.4. Wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury

Węgrów posiada liczne dobra kultury materialnej oraz szansę odbudowy tradycyjnej miejskiej kultury podlaskiej. Zagrożone są tu jednak przede wszystkim takie wartości jak:

- liczne drewniane domy małomiasteczkowe, które w niektórych rejonach miasta tworzą unikalne kompleksy urbanistyczne,
- wnętrze Rynku Mariackiego, przeciążone ruchem samochodowym (tranzyt, parkingi), pozbawione cech reprezentacyjnej miejskiej przestrzeni publicznej, bez wykształconych funkcji zachęcających do przebywania, wypoczynku, kontaktów społecznych (brak: lokali gastronomicznych, eleganckich sklepów, hotelu, ogródków kawiarnianych, zadbanej zieleni, oświetlenia itp.),
- niedostatecznie chronione i stojące w zaniedbanym otoczeniu takie obiekty zabytkowe jak: dawny klasztor księży komunistów, kościół ewangelicko-augsburski, cmentarz ewangelicki z kaplicą, klasztor poreformacki,
- „Pogwarki węgrowskie” i „Wesela węgrowskie” zagrożone komercjalizacją oraz zatarciem regionalnych odrębności,
- regionalne potrawy, jak „kiszka ziemniaczana” podawana w obiektach gastronomicznych pozbawionych całkowicie lokalnego uroku.

2.5. Walory ekonomiczne przestrzeni i prawo własności

W przypadku Węgrowa oba te zagadnienia łączą się z jednej strony z racjonalnym zasięgiem rozwoju terytorialnego strefy zabudowy miejskiej oraz związaną z nią rozbudową infrastruktury technicznej, z drugiej strony z uznaniem prawa do zagospodarowywania terenów leżących poza strefą zabudowy zgodnie z wolą ich właścicieli.

2.5.1. Korzyści wynikające z utrzymywania zwartej zabudowy w strefie miejskiej Węgrowa, a terenów otwartych na pozostałych jego terenach.

Powierzchnia całkowita Węgrowa w granicach administracyjnych liczy 3.545 ha, w tym tereny strefy zabudowy miejskiej stanowią tylko 14% (468 ha). 86% powierzchni (3 077 ha) Węgrowa stanowią grunty orne, łąki, lasy, nieużytki i wody. Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, obszary chronionego krajobrazu wynoszą 1600 ha, czyli 52%. Można zatem przyjąć, że Węgrów posiada około 1000 ha terenów, które mogłyby być rozpatrywane jako rozwojowe. Jest to powierzchnia ponad 2 razy większa niż istniejąca strefa zabudowy miejskiej. Brak perspektyw rozwoju ludnościowego Węgrowa nasuwa wątpliwość, czy tak znaczne rezerwy są miastu potrzebne oraz jakie konsekwencje ekonomiczne dla miasta powodowałaby niekontrolowana ich zabudowa.

Nadmierny przyrost powierzchni strefy zabudowy miejskiej spowodowałby konieczność:

- znacznej rozbudowy sieci ulicznej,
- poważnego wydłużenia sieci infrastruktury inżynierskiej,
- skutecznego zabezpieczenia przed degradacją terenów o walorach przyrodniczych,
- sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wszystkich terenów rozwojowych,
- przeprowadzania procedur scaleniowych i reparcelacyjnych na terenach o podziałach własnościowych nieprzystosowanych dla zabudowy miejskiej,
- uzupełnień sieci usług socjalnych dla terenów rozwojowych,
- zabezpieczania środków na utrzymanie infrastruktury komunalnej na obszarze znacznie większym niż obecny obszar uzbrojony.

Utrzymanie zwartej formy zabudowy przez ograniczanie przeznaczania na cele nierolnicze gruntów ornych, łąk i pastwisk może być dla miasta korzystne z uwagi na

możliwość koncentrowania środków budżetowych na inwestycje komunalne na mniejszym terenie, przez co byłoby możliwe:

- zwrócenie większej uwagi na poprawę istniejącego stanu zagospodarowania miasta,
- przyspieszenie i uruchomienie inwestycji ważnych dla lepszego funkcjonowania miasta (obwodnicy śródmiejskiej, kanalizacji zabudowy przyrynkowej, porządkowania przestrzeni handlowych, modernizacji i remontów substandardów mieszkaniowych),
- zadbanie o korzystny wizerunek miasta (uporządkowanie przestrzeni rynkowej, utworzenie miejskiego skansenu z zabudowy drewnianej, zagospodarowanie parku i skwerów miejskich),
- zagospodarowanie brzegów rzeki Liwiec dla celów rekreacyjno-turystycznych,
- poprawienie systemu ruchu pieszego oraz wyznaczenie ścieżek rowerowych.

Równocześnie ochronione zostałyby przed zabudową tereny otwarte, zminimalizowane źródła zanieczyszczające środowisko oraz utrzymane powiązania przyrodnicze pomiędzy aktywnymi biologicznie obszarami.

2.5.2. Zabezpieczenie interesów właścicieli nieruchomości.

Na terenie Węgrowa według danych statystycznych z 1996 roku jest 576 gospodarstw rolnych i działek rolnych. Średnia liczba działek w gospodarstwie liczy w Węgrowie 3,0, co oznacza, że w sumie wydzielonych działek rolnych jest około 1700. Jakość gruntów nie sprzyja produkcji rolnej. Jest zatem zrozumiałe, że znaczna część rolników zrezygnowałaby z gospodarki rolnej, sparcelowała swoje grunty i sprzedała je jako działki budowlane.

Na większą skalę proces ten jest wstrzymywany z następujących powodów:

- miejscowy plan ogólny miasta tylko małą część rolnych terenów miasta zakwalifikował do wyłączenia z gospodarki rolnej,
- poważna część areалу rolnego leży poza dostępnością komunikacji samochodowej oraz zasięgiem obsługi uzbrojeniem technicznym (decyduje brak wodociągu),

- koncentracja usług w strefie zabudowy miejskiej powoduje, że tereny leżące poza nią są słabo obsłużone usługami typu podstawowego (oświata, handel),
- poważna część miasta została objęta ochroną jako Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu lub określana w miejscowym planie ogólnym miasta jako strefa ekologiczna - wyłączona z zabudowy.

Plany miejscowe zagospodarowania przestrzennego, które są podstawą do wyznaczania terenów budowlanych, a tym samym do występowania o wyłączenie ich z gospodarki rolnej, ze swej natury ograniczają prawo własności. Równocześnie jednak polityka przestrzenna miasta powinna określać kierunek zagospodarowywania terenów miejskich, a także wskazywać na mechanizmy oraz sposoby realizacji wytyczonego kierunku.

W stosunku do terenów rolnych występujących poza strefą zabudowy można ustalić następujące formy ich zagospodarowania:

- tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej - celowe jest objęcie nią gospodarstw o pow. 5 i więcej ha,
- tereny rekreacyjno-wypoczynkowe - przeznaczone na działki rekreacyjne, pola namiotowe, tereny sportowe, pola golfowe i inne,
- tereny zieleni nieurządzonej - utrzymywane jako strefa ekologiczna miasta (łąki, łągi, zagajniki),
- tereny przeznaczone na cele budowlane - wyznaczone w zwartych kompleksach stycznie do strefy zabudowy,
- tereny pod zalesienia - wyznaczone w sąsiedztwie istniejących lasów i zadrzewień,
- tereny ogrodów działkowych,
- tereny pełniące rolę stref izolacyjnych wokół uciążliwych dla otoczenia obiektów.

Mimo kłopotliwej procedury formalnej, a nierzadko oporu właścicieli gruntów, miasto musi aktywnie działać na rzecz tworzenia zasobu gruntów budowlanych w kompleksach zwartych oraz stycznie do strefy zabudowy. Taka polityka bowiem na dłuższą metę może być tylko racjonalna ekonomicznie oraz społecznie.

2.6. Potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa

W skali lokalnej potrzeby te należy rozpatrywać w kategoriach ochrony miasta przed kataklizmami typu powódź, pożary, katastrofy ekologiczne powodowane przez zakłady produkcyjne lub magazyny, awaria głównych magistral typu energetycznego, rurociągów przesyłowych materiałów ropopochodnych i inne.

Przez terytorium Węgrowa przebiega ropociąg. Została dla niego wyznaczona strefa ochronna w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego. Strefę tę należy utrzymywać niezabudowaną.

Przez Węgrów nie przebiegają główne szlaki komunikacyjne rangi krajowej mimo to dla bezpieczeństwa ruchu oraz pieszych należy unikać zabudowy wzdłuż dróg z częstymi wjazdami na indywidualne posesje. Drogi obudowane mają zmniejszoną przepustowość ruchową, tracąc walor komunikacyjny. Tendencja obudowywania obrzeżnego dróg wybiegających z Węgrowa w tym świetle musi być oceniana negatywnie.

Zagrożenie powodziowe Węgrowa nie zostało udokumentowane, mimo to fakt, że rzędna najniżej położonych terenów miasta wynosi około 120,0 m npm, a rzędna wody w rzece Liwiec 118,9 m npm uzasadnia konieczność zwrócenia uwagi na to zagrożenie.

Zakładem produkcyjnym Węgrowa, który może zagrozić miastu jest tylko mleczarnia Ovita Nutricia. Jak dotąd tylko uciążliwe dla miasta były zrzuty ścieków z tej mleczarni. Używane w niej komponenty chemiczne, szczególnie chlor i amoniak do produkcji oraz oczyszczania i dezynfekowania zbiorników i przewodów stanowią potencjalne zagrożenie dla miasta.. Również przewóz przez miasto zbiorników chloru i amoniaku w razie wypadku może grozić poważną katastrofą ekologiczną.

3. Podstawowe problemy rozwojowe Węgrowa

wyodrębnia się jako sferę działań, które będą podejmowane w związku z realizacją celu kierunkowego, tj. „Tworzenie warunków przestrzennych dla rozwoju przedsiębiorczości Węgrowa. Działania te wynikają z przedstawionych wyżej wad i niedoskonałości zagospodarowania przestrzennego miasta.

Charakter oraz usytuowanie problemów rozwojowych Węgrowa zostało zilustrowane na załączonej mapie. Wyszczególniono na niej szesnaście problemów:

- 1) Poprawa wizerunku centrum miasta – zagospodarowanie przestrzeni publicznych, estetyka, uporządkowanie i modernizacja istniejącej zabudowy, odbudowa ratusza, hal targowych, likwidacja targowiska na Rynku.
- 2) Ochrona wartości historycznych - uporządkowanie zabudowy drewnianej i murowanej o różnym standardzie użytkowym.
- 3) Utworzenie skansenu miejskiego – uporządkowanie ul. Narutowicza, jako zespołu lokalnej zabudowy drewnianej z ewentualnym jego poszerzeniem w kierunku cmentarza ewangelickiego.
- 4) Udostępnienie i wykorzystanie rekreacyjne wybrzeży rzeki Liwiec.
- 5) Wykorzystanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych rzeki Czerwonki.
- 6) Dalsza modernizacja oczyszczalni ścieków oraz założenie wokół niej zadrzewionej strefy izolacyjnej.
- 7) Potencjalne zagrożenie ekologiczne mleczarni.
- 8) Porządkowanie zespołów przemysłowo-składowych.
- 9) Aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów mieszkaniowych.
- 10) Rozpraszanie się zabudowy nierolniczej na terenach rolnych.
- 11) Większa dostępność usług służby zdrowia związanych ze szpitalem w Klimowiznie, a także doprowadzenie do szpitala kanalizacji.
- 12) Kanalizacja wschodniego pasma rozwojowego Węgrowa.

- 13) Rozbudowa wysypiska odpadów oraz zagospodarowanie jego strefy ochrony sanitarnej.
- 14) Wyprowadzenie ruchu tranzytowego z rynku przez budowę małej obwodnicy.
- 15) Budowa zewnętrznych obwodnic komunikacyjnych i ich powiązanie z systemem dróg krajowych.
- 16) Zabezpieczenie terenów rozwojowych dla przemysłu ich usytuowanie, skala i uzbrojenie techniczne.

CZĘŚĆ II
UWARUNKOWANIA REALIZACJI CELÓW ROZWOJU
PRZESTRZENNEGO MIASTA

1. Uwarunkowania demograficzne rozwoju miasta

Liczba ludności Węgrowa sukcesywnie wzrastała od 1950 r. W roku tym miasto liczyło 5092 mieszkańców. Najbardziej dynamiczny przyrost ludnościowy zaznaczył się w latach 1979-1994. Po tym okresie wzrost ludnościowy Węgrowa nieco spowolniał. W roku 1996 miasto liczyło 12 789 mieszkańców. Wzrost liczby ludności miasta był spowodowany głównie znacznym przyrostem naturalnym (w 1984 r. 12,5‰) oraz saldem migracji napływowej (w 1990 r. 9,3‰). Oba czynniki wzrostu demograficznego w połowie lat 90-tych osłabły. Przyrost naturalny w roku 1993 wynosił 2,1‰, zaś saldo migracji było ujemne na poziomie – 0,8‰.

Ujemny przyrost migracyjny wskazuje, że Węgrów nie jest już atrakcyjnym miejscem do stałego osiedlenia się. Ważnym czynnikiem sprzyjającym migracji napływowej jest przyrost liczby miejsc pracy. Jak wykazują statystyki wojewódzkie liczba pracujących od 1990 r., kiedy wynosiła 4612 osób, spadła w 1993 r. do poziomu 3997, a następnie w roku 1996 wzrosła do 4132 osób. Powiększyło się przede wszystkim zatrudnienie w przemyśle, co świadczy, że ten dział gospodarki przewyciężył w Węgrowie okres załamania z lat 1990-92.

Najbliższe zaplecze migracyjne Węgrowa stanowi byłe województwo siedleckie. Przyrost naturalny gmin wiejskich jest tu niższy niż gmin miejskich. Proces przemieszczania się ludności ze wsi do miast wyraźnie spowolniał. Na jego ukierunkowanie ma mocny wpływ bliskość Warszawy i otaczających ją gmin przeżywających dużą dynamikę rozwojową.

Zaplecze migracyjne Węgrowa będzie się kurczyło podobnie jak dla wielu miast w Polsce. W perspektywie 10-15 lat ruchy migracyjne do miast mogą przybrać na sile, tylko w przypadku restrukturyzacji gospodarki rolnej i rozwojowi miast. Koncepcja polityki przestrzennej zagospodarowania kraju „Polska 2000 plus” przyjmuje, na perspektywę umiarkowaną prognozę migracyjną zakładającą dodatnie saldo migracji do miast w 2000 r. rzędu 100 tys. osób, zaś w roku 2010 tylko 95 tys. osób w skali rocznej. Przy takich założeniach oraz trendach w polityce ludnościowej kraju szanse wzrostu ludnościowego

Węgrowa są bardzo ograniczone i uzależnione silnie od wzrostu gospodarczego miasta (przyrost miejsc pracy) oraz standardów jakościowych zamieszkania (dostępność mieszkania, komfort środowiska zamieszkania).

Przyjmując optymistycznie, że łączny (naturalny i migracyjny) przyrost ludności Węgrowa w skali rocznej utrzyma się na poziomie 25-27 osób – liczba ludności miasta osiągnie w 2015 roku poziom 13 300 mieszkańców.

Udział ludności w wieku produkcyjnym według spisu powszechnego z 1988 r. wynosił w Węgrowie 55,1% ogółu mieszkańców. Przyjmując, że wskaźnik ten wzrośnie do 2015 r. do poziomu 58-60% grupa ludności w wieku produkcyjnym liczyć będzie od 7700 do 7750 osób. Oznacza to, że liczba miejsc pracy w mieście w 2015 r. warunkująca niskie bezrobocie powinna być na poziomie 5750 – 5800 stanowisk.

2. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów.

2.1. Uwarunkowania wynikające z planistycznego przeznaczenia terenów.

W powojennej historii Węgrowa były sporządzane 4 plany ogólne zagospodarowania przestrzennego. Pierwszy z 1957 r. miał charakter uproszczony i nie zachował się w archiwum miejskim. Miał on na celu uruchomienie w mieście procesów rozwojowych. Niestety w wyniku jego realizacji zatartych zostało wiele relikwów układu pierwotnego miasta na przykład system rynków miejskich. Drugi plan z 1967 r. opracowano tylko dla części zurbanizowanej miasta. Plan ten zakładał skupienie usług w blokach zabudowy na południe od rynku oraz terenów mieszkaniowych równomiernie wokół niego. Nad rzeką Liwiec przewidywano rozmieszczenie funkcji rekreacyjno-turystycznych. W północnej części miasta była zaplanowana dzielnica przemysłowo-składowa. Już w tym planie wyznaczono przebieg obwodnicy drogowej po obrzeżu miasta o przebiegu zbliżonym do obecnie planowanej obwodnicy wewnątrz miejskiej.

Brak planu zagospodarowania całego terytorium miasta spowodował, że w latach 1967-1987 w jego strefie zewnętrznej zlokalizowano liczne obiekty produkcyjne, magazynowe, usługowe i mieszkalne bez dostatecznej kontroli planistycznej. Plan z 1987 r. usankcjonował te lokalizacje, zezwalając na rozwój miasta poza strefą obsługiwaną infrastrukturą miejską, tj. wzdłuż dróg do Sokołowa Podlaskiego i Łochowa. Zgodnie z tym planem tereny mieszkaniowe rozwinęły się w kierunku południowym i zachodnim, zaś tereny przemysłowo-składowe w kierunku północnym wzdłuż rzeki oraz wschodnim. Plan wskazywał celowość budowy drugiej obwodnicy miejskiej od południa, wschodu i północy.

Plan z 1993 r. opracowany na podstawie wniosków inwestycyjnych mieszkańców wskazywał tereny budowlane dla miasta na kierunku północnym i wschodnim przy równoczesnym ich znacznym rozproszeniu. W celu ochrony wartości przyrodniczych plan określił strefę ekologiczną miasta wyłączoną z zabudowy. W chwili obecnej 366 ha terenów miasta jest użytkowana zgodnie z planem, zaś 334 ha użytkowana jest

odmiennie, co oznacza, że zamierzenia inwestycyjne mieszkańców miasta jak i pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych nie zostały w pełni zrealizowane.

Cechą charakterystyczną zagospodarowania terenów budowlanych jest znaczne przemieszanie różnych funkcji i form zabudowy. Szczególnie nieprawidłowe jest występowanie na terenach mieszkaniowych zabudowy gospodarczej, magazynowej, rzemiosła produkcyjnego i baz technicznych. Uciążliwość ich dla mieszkańców nie jest kontrolowana ponieważ przeważnie występuje ona nieregularnie, jest pośrednio odbierana lub stanowi tylko zagrożenie potencjalne.

2.2. Uwarunkowania wynikające ze sposobu zagospodarowania przestrzeni otwartych.

2.2.1. Przestrzenie publiczne

Podstawowym szkieletem przestrzeni publicznych Węgrowa jest Rynek Mariacki oraz wybiegające z niego ulice: Piłsudskiego, Żeromskiego, Gdańska, Narutowicza, Staszica, Kołłątaja, Kościuszki, Mickiewicza, Strażacka - Wyszyńskiego i Rynkowa. Do wymienionych ulic, z uwagi na lokalizację obiektów użyteczności publicznej można dodać ulice: Przemysłową, Bohaterów Warszawy, Podlaską, Spacerową, Bujnowską oraz Szamoty. Realizowana obwodnica śródmiejska również powinna być rozpatrywana jako ważny ciąg publiczny w mieście (ulice: Słowackiego, 11 Listopada, Al. Siedlecka, Traugutta, Jana Pawła II, Piaskowa).

O urodzie miasta będą decydowały także ciągi piesze wyznaczone wzdłuż rzek: Liwiec, Czerwonka, Ada oraz na styku terenów zabudowanych i otwartych, a także miejskie parki, tereny sportowe i rekreacyjne.

Przestrzenie publiczne świadczące o urodzie miasta, a także o jakości życia jego mieszkańców oraz o ich kulturze warunkują ocenę miasta w odbiorze zewnętrznym. Wysoką ocenę uzyskują miasta, których przestrzenie publiczne tworzą skomponowane formy urbanistyczne, pięknie uporządkowane, pielęgnowane, bezpieczne i użytkowane zgodnie z przeznaczeniem.

Wysoka ocena powoduje napływ turystów do miasta, zachęca do stałego osiedlenia się migrantów, przyciąga kapitał zewnętrzny oraz umacnia związki mieszkańców z miastem, a także oddziałuje na nich kulturotwórczo.

2.2.2. Przestrzenie grupowe

Innym równie ważnym dla mieszkańców typem przestrzeni miejskiej są przestrzenie grupowe (sąsiedzkie). Tworzą je zieleń przydomowa, place zabawowe, parkingi, place gospodarcze, a także w zabudowie jednorodzinnej - ulice lokalne i dojazdowe. Elementami tej przestrzeni są także tereny usług podstawowych takie jak: szkoły, przedszkola, lokalne sklepy, zakłady gastronomiczne i rzemieślnicze oraz zieleńce osiedlowe, ścieżki piesze i rowerowe. O stan tych przestrzeni dbać powinni przede wszystkim grupy mieszkańców, administracje spółdzielni mieszkaniowych, a także zarządzający i właściciele obiektów usługowych.

Przestrzenie grupowe świadczą o jakości zamieszkania. W Węgrowie stan tych przestrzeni jest silnie zróżnicowany, od lepiej utrzymanych niektórych uliczek w zabudowie jednorodzinnej, po zaniedbane, pozbawione zieleni i miejsc wypoczynku tereny niektórych zespołów zabudowy wielorodzinnej.

O ile stan zagospodarowania przestrzeni publicznej jest głównie warunkowany działaniem władz miejskich, o tyle przestrzeni grupowych jest warunkowany przede wszystkim działaniami lokalnych użytkowników, wspomaganymi tylko przez władze miasta.

2.2.3. Przestrzenie prywatne

Największymi powierzchniowo w Węgrowie są przestrzenie prywatne. Należą do nich działki budowlane w zabudowie jednorodzinnej, siedliska rolne z areałami rolnymi, działki zakładów produkcyjnych, magazynów, urządzeń technicznych, baz, garaży. Jakość ich zagospodarowania zależy wyłącznie od właściciela, użytkownika zarządzającego. Władze miasta mogą wpływać na sposób ich zagospodarowania poprzez plany miejscowe lub poprzez szczególne lokalne przepisy porządkowe i kontrole. Skuteczność tych kontroli oraz trafność uchwalonych przepisów porządkowych będzie warunkowała

stan zagospodarowania przestrzeni prywatnych, a tym samym decydowała o wizerunku miasta.

2.3. Uwarunkowania wynikające ze stanu zabudowy

2.3.1. Zabudowa mieszkaniowa

Warunki zamieszkania, standard usług, a także warunki pracy są uzależnione od jakości technicznej i użytkowej zabudowy. Dane statystyczne z 1988 r. pozwalają na ocenę stanu zasobów mieszkaniowych Węgrowa. W roku tym było w mieście 3200 mieszkań, w tym 614 mieszkań wybudowanych przed 1945 r., 376 wybudowanych w latach 1945-1960, 536 mieszkań wybudowanych w latach 1961-1970 oraz 1674 mieszkania wybudowane w latach 1971-1988.

Dane dla roku 1996 podają 3726 mieszkań w Węgrowie. Przyjmując, że liczba mieszkańców Węgrowa w 2015 roku wynosić będzie 13 300 osób, należałoby przyjąć pożądaną liczbę mieszkań na poziomie ok. 4500. (średnia wielkość rodziny - 3,0 osoby).

Oznacza to, że do 2015 roku należałoby oddać do użytkowania ok. 1400 nowych mieszkań, przy założeniu, że z użytkowania zostanie wyłączonych 600-650 mieszkań nie nadających się do adaptacji. Należałoby zatem wznosić rocznie ok. 90-95 mieszkań.

Obserwując obecne tendencje w budownictwie mieszkaniowym można zakładać, że liczba mieszkań w tzw. budownictwie wielorodzinnym będzie wyraźnie się zmniejszała, zaś wzrastać będzie ilość budowanych mieszkań w domach jednorodzinnych i kilku mieszkaniowych. Potrzeby terenowe dla nowego mieszkalnictwa, będą więc większe niż przy budownictwie wielorodzinnym. Przyjmując wskaźnik powierzchni terenu na mieszkańca 750 m² na pożądaną rozwój programu mieszkaniowego należałoby zarezerwować około 105 ha.

Od 1988 do 1996 przyrost zasobów mieszkaniowych średnio w skali rocznej wynosił 66 mieszkań. W latach tych nieliczna ilość mieszkań została wyłączona z użytkowania. Można zatem szacować, że w mieście jest około 2400 mieszkań wymagających remontu i modernizacji. Liczba ta stanowi blisko 65% stanu zasobów

mieszkaniowych Węgrowa. Szczególnie działań remontowo-modernizacyjnych wymagają mieszkania w budynkach drewnianych. Takich mieszkań jest około 480.

Mieszka w nich około 1500 osób, przeważnie o dochodach w mieście poniżej średniej dla miasta. Poprawa zatem warunków mieszkaniowych w Węgrowie uzależniona jest od budowy mieszkań komunalnych o niskich czynszach. Takich mieszkań w najbliższym czasie należałoby wznieść około 500. Z uwagi na skalę potrzeb program budowy mieszkań komunalnych powinien być rozłożony na 10-15 lat. Budowa w skali rocznej około 30-40 mieszkań, czyli jednego budynku mieszkalnego wielorodzinnego warunkuje efektywną poprawę warunków mieszkaniowych i stanu zasobu mieszkaniowego Węgrowa.

Od budowy mieszkań komunalnych uzależniony jest remont i przeznaczanie na cele usługowe wartościowszych domów drewnianych, przeprowadzenie remontów w budynkach wielorodzinnych - szczególnie wzniesionych przed 1960 r., a także dokonanie niezbędnych wyburzeń i zwolnienie terenów pod inne funkcje.

Dla budownictwa komunalnego wymaga zarezerwowania terenu co najmniej o powierzchni 2,5 ha.

2.3.2. Budynki użyteczności publicznej

Usługi administracji publicznej

Węgrów posiada pełną administrację miejską, związaną z lokalnym samorządem. Urząd Miejski – Rynek 16 zlokalizowany jest w starym budynku niedostosowanym do tego rodzaju funkcji.

Miasto jest również siedzibą urzędu powiatowego oraz urzędu gminy Liw. Stany techniczne i walory użytkowe budynków użyteczności publicznej są bardzo zróżnicowane. Najgorzej przedstawia się sytuacja mieszczących się w starej zabudowie lokali administracji publicznej (urząd miejski, urząd skarbowy, sąd, urząd gminy Liw, urząd powiatowy).

Sprawne funkcjonowanie tych instytucji będzie warunkowane uzyskaniem przez nie odpowiednich pomieszczeń. Usytuowanie w Węgrowie ośrodka powiatowego wymaga

uzupełnienia kubatur budowlanych dla instytucji powiatowych. Ujawnia się potrzeba budowy nowego gmachu Sądu i prokuratury oraz Urzędu Skarbowego. W zakresie administracji samorządowej, pożądana byłaby budowa nowego ratusza.

Usługi oświaty

W Węgrowie są trzy przedszkola, dwie szkoły podstawowe, jedna podstawowa i zawodowa szkoła specjalna, jedno liceum ogólnokształcące i zespół szkół zawodowych. W związku z reformą oświaty niezbędna jest reorganizacja wykorzystania obiektów szkolnych. Szkoła licealna usytuowana jest na działce niedostosowanej dla jej potrzeb – brak jest terenu sportowego. Poprawa funkcjonowania tej szkoły warunkowana jest budową nowego obiektu na nowej działce. Podobna sytuacja jest w przypadku szkoły specjalnej usytuowanej w budynkach i na działce o niskich walorach użytkowych. Realizacja tych potrzeb warunkowana jest rezerwą około 3 ha na ten cel.

Usługi służby zdrowia i opieki społecznej

W Węgrowie są dwa ośrodki zdrowia, Zespół Opieki Zdrowotnej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Szpital Powiatowy i cztery apteki. W mieście prywatne gabinety lekarskie prowadzi blisko 40 lekarzy. Usługi służby zdrowia poddawane są w skali krajowej reorganizacji. Szpital Węgrowski wymaga modernizacji i gruntownego remontu. Niezbędne jest również wybudowanie jednej powiatowej przychodni zdrowia, wyposażonej w odpowiednią aparaturę dla ambulatoryjnej obsługi mieszkańców powiatu Węgrowskiego. Od realizacji tych obiektów zależeć będzie w znacznym stopniu stan zdrowia mieszkańców miasta i powiatu. Realizacja tych zamierzeń nie wymaga nowych rezerw terenowych.

W zakresie opieki społecznej w mieście działa Centrum Pomocy Społecznej oraz Dom Dziennego Pobytu, ponadto usytuowany jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Liwie z siedzibą w Węgrowie. Sprawne funkcjonowanie pomocy społecznej warunkowane jest między innymi stanem obiektów. Stwierdza się konieczność remontu Domu Dziennego Pobytu.

Usługi kultury, sportu, turystyki i wypoczynku

W Węgrowie działają: Miejska Biblioteka Publiczna, Filia Biblioteki Pedagogicznej w Siedlcach, Węgrowski Ośrodek Kultury z salą kinową na 300 miejsc. Ponadto działają: Towarzystwo Miłośników Ziemi Węgrowskiej oraz Stowarzyszenie Węgrowski Ruch Animacji Kulturalnej (WRAK). W zakresie sportu w mieście funkcjonują: Miejski Klub Sportowy „Czarni”, Węgrowski Klub Sportowy „Sfinks”, Międzyuczelniany Klub Sportowy „Nike”. Miasto dysponuje nową halą sportową przy Szkole podstawowej Nr 2.

Na terenie miasta są dwie parafie rzymsko-katolickie oraz ewangelicko- augsburska, a także Dom Zakonny Zgromadzenia Sióstr Służek NMPN.

Bazę turystyczną Węgrowa stanowi jeden hotel o 24 miejscach. W zakresie gastronomii działa 11 placówek, ale restauracji w mieście nie ma.

Węgrów praktycznie nie posiada urządzonych terenów zieleni ogólnomiejskiej. Park przy klasztorze jest łąką nieurządzoną, zieleniec na rynku przekształcił się w targowisko. Na obrzeżach miasta są liczne jeszcze nie przekształcone ciągi zieleni naturalnej wzdłuż rzeki Liwiec i rzeczek Czerwonka i Ada. Niestety sukcesywnie niszczone są te ciągi niekontrolowaną wycinką drzew oraz gromadzącymi się tu odpadami miejskimi.

W zakresie kultury pożądanym byłoby utworzenie Muzeum Regionalnego w Węgrowie, co mogłoby być połączone z organizacją skansenu miejskiego. Pilną sprawą jest odtworzenie bazy turystyczno-wypoczynkowej, w mieście, bowiem jej oferta, standard oraz zasięg oddziaływania warunkują rozwój w mieście tych funkcji.

Usługi handlu i finansów

Węgrów jest ożywionym ośrodkiem handlowym. Handel w mieście całkowicie się sprywatyzował ale równocześnie inwestycje handlowe bardzo się rozdrobniły. (190 sklepów i 8 punktów sprzedaży paliw). Rozwinął się handel bazarowy. Uporządkowanie tej funkcji warunkowane jest wyznaczeniem w centrum miasta terenu dla bazaru, a także stworzenie warunków budowy większych obiektów handlowych w tym hali targowej i domu towarowego.

Na terenie Węgrowa znajdują się trzy placówki bankowe oraz osiem większych instytucji handlowych. Rozwój funkcji finansowych i wymiany towarowej w mieście uzależniony jest od rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, głównie prywatnych sektorów gospodarczych. W rejonie śródmieścia występują jeszcze tereny odpowiednie dla lokalizacji tych funkcji. Władze miasta poprzez uregulowania planistyczne oraz działalność promocyjno-ofertową będą dążyły do koncentracji tych funkcji w rejonach centralnych miasta, a szczególnie w rejonie ul. Mickiewicza.

2.3.3. Budynki przemysłowe, magazynowe oraz bazy technicznej miasta

Tereny przemysłowo-składowe oraz techniczne zostały zgrupowane w trzech większych kompleksach:

- rejon I ul. Przemysłowa- Żeromskiego,
- rejon II ul. Gdańska,
- rejon III ul. Kościuszki.

Tereny przemysłowo-składowe i techniczne zajmują w sumie ok. 75 ha. Biorąc pod uwagę strukturę zatrudnienia w Węgrowie szacuje się, że na wymienionych terenach pracuje około 1800 osób. Oznacza to, że wskaźnik zatrudnienia na 1 ha terenu wynosi w mieście około 24 osoby (Na terenie mleczarni jest on ponad czterokrotnie wyższy - ok. 100osób/1ha). Rozwój przedsiębiorczości w Węgrowie warunkowany jest wyznaczeniem nowych terenów dla celów produkcyjno-magazynowych oraz technicznych.

Przyjmując, że w ciągu najbliższych 15 lat liczba mieszkańców Węgrowa wzrośnie do 13 300 osób, a liczba miejsc pracy osiągnie poziom około 5800 stanowisk, to przy wskaźniku zatrudnienia 45% w przemyśle, budownictwie, transporcie, składach i łączności (obecnie wynosi on 45,5%) liczba zatrudnionych na terenach produkcyjno-magazynowych i technicznych nie będzie wyższa niż 2600 osób. Zabezpieczenie rozwoju przedsiębiorczości w zakresie produkcji, hurtowej wymiany towarowej i usług technicznych warunkowane jest rezerwą na te cele co najmniej 35 ha.

W przypadku przyciągnięcia do miasta większej inwestycji przemysłowej konieczne będzie zabezpieczenie na ten cel dodatkowo działki o powierzchni około 20-25 ha. Lokalizacja takiej działki możliwa jest w północnej części miasta przy ul. Gdańskiej.

2.4. Uwarunkowania wynikające z potrzeb terenowych rozwoju miasta.

Charakter zabudowy Węgrowa, potrzeby przyrostu budowlanej powierzchni użytkowej oraz obserwowane tendencje rozwoju określonych form zabudowy warunkują skalę potrzeb terenowych miasta na najbliższe 15 lat.

Przy ustalaniu potrzeb terenowych uwzględniono:

- proporcjonalność przyrostu powierzchni terenu do planowanego przyrostu liczby ludności, bądź miejsc pracy,
- sposób zagospodarowania terenu odpowiadający wyższym standardom użytkowym, zarówno w zakresie mieszkalnictwa, infrastruktury społecznej, jak i komunikacji oraz zieleni,
- intensywność zabudowy terenu niższą niż jest obecnie, z uwagi na zwiększający się procent zieleni na działce budowlanej, celowość utrzymania zabudowy niskiej oraz wzrastające powierzchnie na cele komunikacyjne,
- ogólne tendencje zmian w strukturze użytkowania terenów w miastach, zbliżonych charakterem zagospodarowania do Węgrowa.

Oceniając zakres realizacji miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Węgrowa z 1993 r. Pod kątem użytkowania terenów zgodnie z planem i terenów użytkowanych odmiennie, trzeba stwierdzić, że znaczna część terenów planowanych do zmiany ich sposobu użytkowania pozostaje w użytkowaniu z okresu przed uchwaleniem planu. Oznacza to, że plan z 1993 r. Wskazał tereny rozwojowe miasta z dużą rezerwą w stosunku do potrzeb bieżących. Z zestawienia powierzchniowego wynika, że obecna rezerwa terenów mieszkaniowych wynosi 204,5 ha, terenów usługowych – 19,07 ha, zaś terenów produkcyjno-składowych 105,1 ha, co daje łącznie obszar 328,67 ha. W ramach tego obszaru występują tereny:

- bardzo atrakcyjne do zagospodarowania,
- atrakcyjne do zagospodarowania
- mało atrakcyjne do zagospodarowania,
- nie nadające się do zagospodarowania zgodnie z ich planowanym przeznaczeniem.

Tabela 1. : Zestawienie struktury użytkowania terenów zagospodarowanych odmiennie w stosunku do miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Węgrowa z 1993 r. Według stanu na rok 1998.

Lp	Tereny o planowanym przeznaczeniu stanowiące rezerwę rozwojową miasta	Pow. w ha łącznie	Powierzchnia w ha			Nie nadające się do zagospodarowania
			Bardzo atrakcyjna	Atrakcyjna	Mało atrakcyjna	
1	Tereny mieszkaniowe	202,77	71,58	71,37	56,43	3,39
1.1	W tym: w zabudowie intensywnej	78,87				
1.2	W zabudowie ekstensywnej	123,90				
2	Tereny usług	19,03	1,98	4,19	12,86	
3	Tereny produkcyjno-składowe	105,1	2,53	63,67	9,30	29,60
4	Łącznie	328,67	76,09	139,23	78,59	32,99

Potrzeby rozwoju przestrzennego Węgrowa, jak wynika z tabeli 2 warunkowane są przyrostem terenów budowlanych na poziomie około 230 ha, czyli o około 63% obecnej powierzchni terenów budowlanych miasta. W powierzchni tej nie uwzględniono zabudowy związanej z produkcją rolną, tj. sytuowanej na gruntach rolnych, w tym również związanej z agroturystyką oraz domami letniskowymi. Na rysunku studium wymienione potrzeby terenowe częściowo mieszczą się w granicach planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego, które będą sporządzane jako priorytetowe zadania w zakresie gospodarki przestrzennej. Na rysunku studium zaznaczono również tereny budowlane potencjalnego rozwoju miasta, które będą udostępnione na te cele w związku z kolejno sporządzanymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. W granicach tych mieszczą się pozostałe potrzeby terenowe rozwoju miasta. Terenów potencjalnego rozwoju wskazano na rysunku więcej, niż wynikałoby to z potrzeb rozwojowych określonych w tabeli 2. Władze miasta w ramach swoich kompetencji będą decydowały w jakiej kolejności i w jakim tempie tereny te przeznaczać na cele budowlane oraz na inne potrzeby miejskie.

Tabela 2.: Struktura użytkowania terenów budowlanych w Węgrowie - stan istniejący oraz prognoza potrzeb na 2015 r.

Lp	Rodzaj użytkowania terenu	Stan na rok 1997		Prognoza na rok 2015		Przyrost w latach 1997-2015	
		pow. w ha	%	pow. w ha	%	pow. w ha	%
1	Tereny zabudowy mieszkaniowej	130,2	35,6	236,0	39,5	105,8	28,9
1.1.	wielorodzinnej	22,6	6,2	26,0	4,4	3,4	0,9
1.2.	jednorodzinnej, w tym domy mieszkalne do 4 lokali	107,6	29,4	210,0	35,2	102,4	28,0
2.	Tereny usług publicznych	46,6	12,7	55,0	9,2	8,4	2,2
2.1.	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	6,6	1,8	7,0	1,2	0,4	0,1
2.2.	edukacja	12,9	3,5	16,0	2,7	3,1	0,8
2.3.	handel	18,1	4,9	20,0	3,3	1,9	0,5
2.4.	inne	9,0	2,5	12,0	2,0	3,0	0,8
3.	Tereny przemysłowo-składowe	74,8	20,5	110,0	18,6	36,2	10,0
3.1.	produkcja i budownictwo	49,8	13,6	75,0	12,6	25,2	7,0
3.2.	transport i magazyny	5,2	1,4	15,0	2,5	9,8	2,7
3.3.	usługi dla rolnictwa	9,0	2,5	9,0	1,5	0,0	0,0
3.4.	usługi techniczne	10,8	3,0	12,0	2,0	1,2	0,3
4.	Tereny zieleni miejskiej	29,10	8,0	70,0	11,7	40,9	11,2
5.	Tereny dróg i ulic	85,0	23,2	125,0	20,9	40,0	10,9
	Razem	365,7	100,0	597,0	100,0	231,3	63,2

Powiększanie powierzchni terenów budowlanych w Węgrowie ponad określone w tabeli 2 wielkości będzie wymuszało konieczność wydatkowania większych środków na budowę infrastruktury komunalnej, a także będzie wywoływało zagrożenia dla środowiska przyrodniczego, w tym utratę walorów krajobrazowych strefy podmiejskiej Węgrowa.

3. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego.

Zgodnie z opracowaną w 1995 r. koncepcją ECONET-PL, Węgrów leży w północnym rejonie Obszaru Siedleckiego (13K), będącego obszarem węzłowym o znaczeniu krajowym. Naturalnym powiązaniem między Obszarem Siedleckim i Doliną Dolnego Bugu jest Dolina Liwca, sklasyfikowana w systemie tym, jako korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym (45 K), aktualnie nie objęty prawną formą ochrony. W strategii rozwoju przedsiębiorczości „Węgrów 2000 plus” uznano, że podstawowymi dziedzinami rozwoju gospodarczego miasta będą:

- organizacja skupu i zbytu płodów rolnych,
- przetwórstwo płodów rolnych i leśnych,
- przemysł związany z ochroną środowiska oraz turystyka.

Uwarunkowaniami rozwoju tych funkcji są uznane w Strategii wysokie standardy w dziedzinie ochrony środowiska oraz wartości krajobrazowe miasta i jego otoczenia. Uwarunkowaniem rozwoju turystyki i rekreacji w Węgrowie jest również odtworzenie naturalnych walorów przyrodniczych w dolinie Liwca, a także wzdłuż wpadających do niego rzeczek Czerwonki i Ady.

Największym zagrożeniem dla warunków przyrodniczych w ciągach dolin jest zmiana stosunków wodnych, prowadząca do obniżenia pierwszego poziomu wód gruntowych. Może być ona warunkowana niewłaściwą gospodarką leśną, wprowadzaniem zabudowy oraz przez nieodpowiednio prowadzone prace melioracyjne.

Z uwagi na warunki środowiskowe najkorzystniejsze możliwości dla budownictwa stwarzają obszary wysoczyznowe, głównie we wschodniej części Węgrowa oraz rejony położone na równinie sandrowej. Niewskazanymi dla nowego budownictwa są natomiast niższe partie tej równiny oraz taras nadzalewowy Doliny Liwca. Niekorzystne dla lokalizowania wszelkiej zabudowy jest taras zalewowy Liwca rozciągający się na zachód od ulic Bohaterów Warszawy, Podlaskiej, Polnej, Nadbrzeżnej i Gdańskiej.

Do zakłóceń typu antropogenicznego należałoby wymienić istniejący zwarty zespół obiektów przemysłowych rozciągnięty wzdłuż Doliny Liwca oraz wzdłuż Doliny Czerwonki, we wschodniej części miasta. Konfliktowa dla środowiska jest również lokalizacja wysypiska odpadów komunalnych w granicach Węgrowsko-Siedleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Pewne zagrożenia wywołuje również chaotyczna i niekontrolowana eksploatacja kruszywa dla celów budowlanych. Wytrobiska poeksploatacyjne powinny być rekultywowane.

Problem usuwania i składowania odpadów stanowi jedno z poważniejszych zagrożeń środowiskowych Węgrowska. Miasto powinno jak najszybciej przystąpić do przygotowania kompleksowego planu wdrażania gospodarki odpadami. Plan takiej gospodarki powinien być poprzedzony diagnozą stanu aktualnego środowiska, badaniami ilości i jakości odpadów miejskich, badaniami możliwości wdrożenia selektywnej zbiórki odpadów, określeniem źródeł finansowania całego przedsięwzięcia.

Obecnie użytkowane wysypisko odpadów jest poddawane zabiegom zabezpieczającym negatywnemu jego oddziaływaniu na środowisko, głównie na wody gruntowe.

Kierunkowo niezbędne jest jednak szukanie lokalizacji nowego wysypiska odpadów, w wysoczyznowej części terenu o podłożu zbudowanym z glin zwałowych. Pilnym zadaniem miasta jest dziś likwidacja wysypisk „dzikich” oraz uporządkowanie usuwania odpadów przemysłowych oraz szpitalnych.

Gospodarka wodno-ściekowa miasta na znacznym procencie jego obszaru może budzić wiele zastrzeżeń. Według danych z 1996 r. z wody ze studni gospodarskich korzystało 33% mieszkańców. Wody pobierane mają realne zagrożenie bakteriologiczne i nie powinny być używane do picia. Ilość wody z ujęć głębinowych nie stanowi bariery rozwoju miasta. Rozbudowa sieci wodociągowej jest możliwa i wskazana, ale wymaga realizowania równoległe z rozbudową sieci kanalizacyjnej, zarówno sanitarnej jak i deszczowej.

Zagrożenie dla środowiska miejskiego stanowi również wadliwie zlokalizowana oczyszczalnia ścieków. Jej modernizacja jest zaawansowana w 70%. Jednym z warunków

minimalizacji tego zagrożenia jest zagospodarowanie terenu wokół oczyszczalni zieleńią izolacyjną (wysoką i średnią).

Rzeka Liwiec na całej długości jest pozaklasowa, a najgorszy stan wykazuje jej środkowy odcinek. Jakość wód Liwca na wysokości Węgrowa zależy przede wszystkim od stanu ścieków odprowadzanych z miasta oraz ładunków zanieczyszczeń dostarczanych z obszaru powyżej Węgrowa. Zły stan czystości rzeki jest jednym z istotnych warunków ograniczających rozwój turystyki i wypoczynku w Węgrowie.

Aktualnie brak danych co do rządowego programu ochrony przeciwpowodziowej miasta. Program taki powinien zostać opracowany. Powinna być w nim zwrócona uwaga na zagospodarowanie tarasu zalewowego od strony miasta. Występujące tu zagospodarowanie może w przypadku zalania lub podtopienia spowodować zagrożenie sanitarne dla mieszkańców.

Nadzwyczajne zagrożenia dla środowiska mogą powodować ponadto rurociąg przesyłowy ropy naftowej oraz transport substancji chemicznych przez miasto do mleczarni (amoniak, chlor).

4. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania systemu infrastruktury technicznej miasta

4.1. Uwarunkowania rozwoju systemu transportowego Węgrowa.

Układ drogowo-uliczny Węgrowa wg stanu na koniec 1998 r. składał się z:

- 15,5 km dróg krajowych,
- 13,5 km dróg wojewódzkich,
- 56,0 km dróg lokalnych miejskich.

Wszystkie drogi krajowe oraz wojewódzkie są drogami jednojezdniowymi, z jednym pasem ruchu w każdym kierunku. Drogi krajowe i większość wojewódzkich posiadają nawierzchnię twardą ulepszoną – asfaltową. Fragmenty drogi Nr 637, położone poza obszarem centrum, wyposażone są w pobocza bitumiczne. Około 80% dróg lokalnych miejskich posiada nawierzchnię gruntową, częściowo utwardzona żwirem lub żużlem. Ulice lokalne z nawierzchnią asfaltową w większości znajdują się w obszarze centralnym i na terenach budownictwa wielorodzinnego. Na pozostałych terenach, w tym także skoncentrowanego budownictwa niskiego, większość ulic stanowią ulice utwardzone żwirem lub gruntowe. Sukcesywne ulepszanie nawierzchni ulic miejskich warunkuje lepsze funkcjonowanie miejskiego systemu komunikacyjnego, a także ogólną poprawę wizerunku miasta.

W końcu 1997 r. w Węgrowie były zarejestrowane 2.742 samochody osobowe oraz ok. 2000 innych pojazdów samochodowych. Wskaźnik motoryzacji indywidualnej w mieście wynosi 216 sam. osob./1000 mieszkańców i jest zbliżony do średniego krajowego – ok. 220 sam.osob./1000 mieszkańców.

Podstawowym problemem w stanie istniejącym miasta jest brak tras obwodowych, pozwalających na ominięcie jego centrum przez ruch tranzytowy o zasięgu krajowym i regionalnym oraz ruch źródłowo-docelowy, który nie jest związany z obiektami znajdującymi się w centrum. Obecna wielkość ruchu kołowego w połączeniu z koniecznością obsługi przyległego zagospodarowania, stwarza wiele uciążliwości i

zagrożeń bezpieczeństwa dla uczestników ruchu. Przebieg dróg krajowych przez centrum miasta utrudnia również działania poprawiające funkcjonowanie centrum i jego wizerunek, a także rozbudowę i modernizację infrastruktury inżynierskiej.

Zgodnie z prognozą ruchu na zamiejskiej sieci dróg krajowych do roku 2015 (BP-BDiM, Transprojekt-Warszawa, Warszawa 1997 r.) do 2015 przewiduje się ponad dwukrotny wzrost ruchu. Szacuje się, że obecnie przepustowość ul. Piłsudskiego wykorzystana jest w ok. 50-70%. Oznacza to, że wyczerpanie przepustowości tej ulicy nastąpi przed 2015 r.

Rozwiązanie tych problemów warunkowane jest szybką budową tras obwodowych. Plan ogólny zagospodarowania przestrzennego z 1993 r. rezerwował tereny dla dwóch tras obwodowych:

- w ciągu drogi nr 637 (Warszawa-Drohiczyn) - trasa w południowej części miasta, częściowo nowy przebieg, a częściowo wykorzystujący istniejące drogi na terenach rolniczych,
- w ciągu drogi nr 696 (Siedlce-Łochów) - trasa przebiegająca w bezpośrednim sąsiedztwie centrum, m.in. po śladzie ulic Słowackiego, Traugutta, Jana Pawła II, Szerokiej, Gdańskiej.

Obwodnica w ciągu drogi 637, wymaga budowy drogi o długości ponad 5 km. Pozwoliłaby ona na odciążenie centrum miasta od ruchu tranzytowego na kierunku wschód-zachód. Szacuje się, że ruch tranzytowy na tym kierunku jest ok. 4-5 -krotnie większy od ruchu tranzytowego na kierunku północ-południe. Budowa tej trasy oprócz przeprowadzenia ruchu tranzytowego wschód-zachód, nie rozwiąże problemu pozostałego ruchu tranzytowego oraz docelowo- źródłowego, szczególnie ciężkiego, związanego z obiektami przemysłowymi, handlowymi i usługowymi, zlokalizowanymi w zachodniej części miasta. Trasa nie usprawni również żadnych istotnych powiązań wewnętrznych. Rozwiązanie tych problemów warunkowane jest realizacją „małej obwodnicy” w ciągu drogi nr 696. Jej realizację można podzielić na dwa etapy. Budowa w pierwszym etapie odcinka południowego (ulice Słowackiego i Traugutta), pozwoli na odciążenie Rynku z ruchu tranzytowego wschód-zachód. Budowa odcinka północnego od ul. Kościuszki do ul.

Gdańskiej prawie całkowicie uwolni Rynek od ruchu nie związanego z obszarem centralnym.

Budowa południowej obwodnicy w ciągu drogi nr 637 może być wówczas realizowana w dalszej kolejności, w zależności od tempa wzrostu ruchu na tej drodze. Rzeczywiste tempo wzrostu ruchu i jego wielkość mogą być większe niż przewiduje to ww. prognoza np. wskutek znacznego zwiększenia ruchu turystycznego, aktywizacji gospodarczej miejscowości położonych wzdłuż drogi i uruchomienia drogowego przejścia granicznego Tokary - Wysokie Litewskie.

Dokonany podział dróg na krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne w związku z reformą administracyjną Państwa wskazuje na konieczność uwzględnienia w przebiegach ruchu tranzytowego połączenia krajowego we wschodniej części miasta na ciągu Łochów-Sokołów Podlaski. Nie są znane prognozy ruchowe na tym kierunku, jednak niezbędne jest zabieganie by przebieg ten nie przecinał centralnych rejonów miasta. Wyprowadzenie ruchu na tym kierunku z centrum warunkowane jest budową małej obwodnicy w ciągu ulic Jana Pawła II i Piaskowa, zaś z terenów zabudowy miejskiej budową obwodnicy pozamiejskiej od ul. Gdańskiej w jej północnym skraju do ul. Kościuszki w jej wschodnim skraju.

W Węgrowie brak jest skrzyżowań i przejść dla pieszych wyposażonych w sygnalizację świetlną oraz ścieżek rowerowych.

W 1997r. w Węgrowie i gminie Liw wydarzyły się 33 wypadki, w których zginęły 3 osoby, a 33 zostały ranne. Ponadto miały miejsce 159 kolizje. Według Policji niebezpieczne są drogi krajowe na całej długości oraz skrzyżowanie ulic Piłsudskiego z Przemysławą i Rynek w rejonie kościoła i skrzyżowania ulic Kościuszki i Staszica. Obydwa miejsca znajdują się w centrum miasta, na drogach krajowych.

Węgrów obsługiwany jest przez komunikację autobusową PKS i prywatną. Miasto nie posiada zorganizowanej przez siebie komunikacji zbiorowej. Zarówno PKS jak i przewoźnicy prywatni oferują połączenia dalekobieżne – regionalne (głównie do Warszawy) oraz lokalne. Obsługa powiązań wewnętrznych możliwa jest dzięki przystankom położonym na terenie miasta.

Największym przewoźnikiem jest Przedsiębiorstwo PKS Sokołów Podlaski, posiadające w Węgrowie placówkę terenową. Głównym węzłem komunikacji PKS jest dworzec autobusowy przy ul. Mickiewicza, zapewniającej dobrą obsługę zagospodarowania miejskiego.

W dniu powszednim z dworca odjeżdżają 184 autobusy. Dominują kursy lokalne do sąsiednich miast i gmin. Obserwuje się typowe dla większości przedsiębiorstw PKS w kraju zmniejszenie się przewozów, szczególnie w godzinach pozaszczytowych.

Transport ładunków w Węgrowie odbywa się przy pomocy transportu samochodowego.

Źródła i cele transportu ciężarowego koncentrują się w zachodniej części miasta. Są nimi przedsiębiorstwa wytwórcze i usługowe położone w rejonie ulic Przemysłowej, Podlaskiej i Joselewicza, przedsiębiorstwa handlowo-usługowe (m.in. hurtownie) i zakłady mleczarskie przy ul. Gdańskiej, we wschodniej części miasta przy ul. Kościuszki znajdują się obiekty wytwórcze, handlowe i usługowe. Na pozostałych obszarach obiekty tego typu występują w rozproszeniu. Z uwagi na duże tereny rolne w granicach miasta, okresowo występuje również znaczny ruch pojazdów, związanych z produkcją rolną i obsługą rolnictwa.

Dla transportu odpadów na wysypisko miejskie, istotnym problemem jest brak utwardzonego dojazdu od drogi Nr 696. Dojazd ten o długości ponad 0,5 km jest utwardzony prowizorycznie leszem oraz żwirem i znajduje się w złym stanie.

Według Pomiaru Generalnego, udział pojazdów ciężarowych na ulicy Piłsudskiego na odcinku wspólnego przebiegu dróg Nr 637 i Nr 696, wynosi 16% i jest znacznie wyższy od wartości średniej wynoszącej dla dróg krajowych ogółem 13%, a dla dróg krajowych regionalnych 11%. Na pozostałych drogach krajowych przebiegających przez miasto, udział tego ruchu wynosi 8-11%.

W Węgrowie zarejestrowanych jest 865 pojazdów ciężarowo-osobowych, ciężarowych, ciągników samochodowych i pojazdów specjalnych.

Większość tych pojazdów stanowi własność osób fizycznych, dla których zapleczem technicznym i miejscem stałego postoju bywają drogi publiczne i tereny posesji, często znajdujących się wśród zabudowy mieszkaniowej. Zgodnie z obowiązującym Prawem o

Ruchu Drogowym, od 1 lipca 1998 r. postój pojazdów ciężkich na obszarze zabudowanym jest zabroniony, poza wyznaczonymi w tym celu parkingami.

Brak jest bilansu parkingowego dla miasta i poszczególnych rejonów. Więszymi zespołami parkingowymi w centrum są:

- Rynek
- parkingi w rejonie Węgrowskiego Ośrodka Kultury i obiektów handlowo-usługowych w rejonie ulic Wyszyńskiego, Mickiewicza i Zwycięstwa.

Ponadto parkingi znajdują się na terenach mieszkaniowych budownictwa wielorodzinnego i przy zakładach pracy. Parkingi obsługujące centrum są wystarczające jedynie w okresie średniego i niewielkiego ruchu. Niedostatek tych miejsc ujawnia się szczególnie w dniach targowych. Na terenach osiedli mieszkaniowych występuje niedostatek miejsc postojowych.

<p>Silne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobra dostępność centrum miasta komunikacją autobusową • istniejąca konkurencja w komunikacji zbiorowej, sprzyjająca obniżeniu kosztów i taryf 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • nie w pełni wykształcony układ drogowy – brak obwodnicy, zapewniającej przeprowadzenie ruchu tranzytowego z pominięciem centrum • występujące okresowo trudności ruchu w centrum • łączenie przez drogi krajowe funkcji obsługi ruchu z obsługą zagospodarowania • okresowe problemy z parkowaniem – ograniczona pojemność parkingów w miejscach najbardziej atrakcyjnych dla turystów i klientów oraz parkingów na terenach mieszkaniowych • brak ścieżek rowerowych • niedostateczne wyposażenie układu lokalnego w jezdnie z nawierzchnią twardą ulepszoną
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> • rezerwy przepustowości na peryferyjnych odcinkach dróg krajowych i pozostałych ulicach układu podstawowego • wystarczająca w większości szerokość pasów drogowych, umożliwiającą budowę jezdni i chodników • wielkość i układ przestrzenny miasta sprzyjające ruchowi rowerowemu i pieszemu 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • niedostatek środków finansowych w połączeniu z nadmiernymi oczekiwaniami w stosunku do tempa i zakresu rozwoju systemu transportowego • zagrożenia dla funkcjonowania regularnej komunikacji autobusowej w przypadku zbyt dużej oferty przewozowej i nieuczciwej konkurencji • konflikty społeczne i ekologiczne przy trasowaniu i budowie nowych dróg oraz modernizacji istniejących urządzeń komunikacyjnych.

4.2. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego uzbrojenia terenu.

W strategii rozwoju przedsiębiorczości, „Węgrów 2000 plus” zwraca się szczególną uwagę na potrzebę modernizacji i rozbudowy infrastruktury technicznej miasta. Warunkuje bowiem ona w znacznym stopniu realizację przyjętego celu generalnego – rozwój przedsiębiorczości gospodarczej miasta.

Jako podstawowe inwestycje w tym zakresie wymieniono:

- rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- rozbudowa sieci wodociągowej,
- uporządkowanie spraw wywozu i składowania odpadów komunalnych (rozbudowa wysypiska)
- rozbudowa sieci gazowej średniego ciśnienia,
- modernizację sieci elektroenergetycznej,
- modernizację kotłowni centralnego ogrzewania w celu zmniejszenia ich negatywnego oddziaływania na środowisko – przejście na opalanie gazem,
- budowę nowej centrali telefonicznej 4000 NN z rozbudową sieci,

Od strony technicznej rozbudowa sieci uzbrojenia podziemnego warunkuje poprawę stanu oraz budowę nowych nawierzchni ulic, chodników i zieleni przyulicznej. Szczególnie wyraziście to uwarunkowanie uzewnętrznia się w rejonie Rynku, gdzie działania przekształceniowe mogą być rozpoczęte dopiero po wyprowadzeniu ruchu tranzytowego, a to warunkowane jest udrożnieniem ciągów objazdowych, a w tym „małej obwodnicy”. Główne uwarunkowanie rozwojowe dla miasta stanowią: sieci i urządzenia kanalizacyjne oraz sieć gazowa.

4.2.1. System kanalizacyjny

Węgrów wyposażony jest w system kanalizacji rozdzielczo-splawnej. Sieć kanalizacji sanitarnej była sukcesywnie realizowana od lat 70-tych. Poprzez układ grawitacyjno-pompowy ścieki sanitarne odprowadzane są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej przy ul. Targowej na styk z centralną strefą miasta. Główna pompownia ścieków miejskich znajduje się przy ul. Polnej – Żeromskiego. Oczyszczalnia ścieków

zasilana jest kolektorem \varnothing 0,80, który zbiera ścieki zarówno z Mleczarni, jak i z terenu miasta. Sieć kanalizacji sanitarnej była rozwijana głównie w związku z budową osiedli mieszkalnictwa wielorodzinnego, ważniejszych budynków użyteczności publicznej oraz niektórych zakładów przemysłowych. Obejmuje ona przede wszystkim południową, zachodnią i północną część strefy zabudowy miejskiej.

Uporządkowanie zabudowy oraz zapewnienie jej odpowiedniego stanu sanitarnego uzależnione jest od uzupełnienia sieci kanalizacyjnej w centralnym rejonie miasta oraz w ciągu ul. Ul. Gdańskiej, Szerokiej i Kościuszki. Koncepcja rozbudowy sieci w kierunku wschodnim została przygotowana wariantowo, głównie z uwagi na problem grawitacyjnego odprowadzenia ścieków z zabudowy usytuowanej na lewym brzegu rzeki Czerwonki, na północ od ul. Kościuszki. Jako bardziej racjonalny uważa się wariant z przebiegiem kolektora kanalizacyjnego na niższej rzędnej, tj. wzdłuż rzeki, a nie na wyższej rzędnej, tj. wzdłuż ul. Kościuszki. Budowa kolektora wzdłuż rzeki umożliwiłaby na równoczesne uporządkowanie lewego brzegu Czerwonki i udostępnienie go dla ruchu pieszego oraz rowerowego, a także na intensyfikację zagospodarowania pasa terenowego pomiędzy rzeką a ul. Kościuszki.

Jako podstawowy kierunek rozwojowy, uzależniony od rozbudowy sieci kanalizacyjnej przyjmuje się północne obszary miasta zawarte pomiędzy ul. Gdańską a ul. Szeroką. Z uwagi na walory przyrodnicze tych obszarów, rozwój ten wymaga starannego zaplanowania z wykluczeniem zabudowy wzdłuż dolin rzecznych, zespołów leśnych i zadrzewień.

Uwarunkowaniem rozwojowym dla Węgrowa jest oczyszczalnia ścieków. Działania modernizacyjne, które podjęto w celu zmniejszenia jej uciążliwości łagodzą ten problem, jednak lokalizacja oczyszczalni pozostanie blokadą przestrzenną utrudniającą dostęp funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych do brzegów rzeki Liwiec. Zagospodarowanie rekreacyjno-wypoczynkowe doliny Liwca warunkowane jest wyizolowaniem oczyszczalni pasem zieleni. W tym celu niezbędne jest powiększenie terenu oczyszczalni, a także usunięcie pojedynczych budynków występujących w styczności z obecną granicą oczyszczalni.

Sieć kanalizacji deszczowej w Węgrowie jest bardzo ograniczona i nie spełnia podstawowych standardów dla tego rodzaju instalacji. Prawidłowe odprowadzanie wód opadowych w mieście uzależnione jest od rozbudowy tej sieci w trzech zlewniach i odprowadzenie ich przez podoczyszczalnie do rzek Liwiec, Czerwonki i Ady. Realizacja tego systemu warunkowana jest rezerwą terenów dla zbiorników osadowych w dolinach wymienionych rzek.

4.2.2. System wodociągowy

Miasto zaopatrywane jest w wodę ze stacji wodociągowej przy ul. Szamoty. Stacja została zrealizowana w latach osiemdziesiątych. Nie wyznaczono dla niej strefy ochrony sanitarnej. Taka strefa z uwagi na układ warstw geologicznych nie jest potrzebna.

Na terenie miasta istnieje stosunkowo rozległa sieć wodociągowa pierścieniowa i rozgałęźna. Łączna długość sieci wynosi ponad 30,5 km. Nadal jednak sieć wodociągowa nie dochodzi do wielu gospodarstw rolnych usytuowanych na terenach miejskich. Sieć ta realizowana była sukcesywnie, w sposób dosyć chaotyczny, na miarę istniejących potrzeb i w wielu przypadkach nie jest dostosowywana do potrzeb wynikających z opracowanego ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego miasta. Odnotowuje się znaczne straty wody w sieci, oceniane na 10%.

Z sieci wodociągowej korzysta 8,5 tys. ludności, co stanowi 66,5% ogółu ludności miasta. Do sieci podłączonych jest 860 budynków mieszkalnych. W mieście jest 10 źródeł ulicznych.

Koncepcja programowa rozbudowy sieci dla potrzeb perspektywicznych i kierunkowych przyjęła konieczność wykorzystania w maksymalnym stopniu sieci istniejącej. W 1992 r. doprowadzono wodociąg do Mleczarni, zaś w 1995 r. do wsi Ruchnej, Ruchenki i Jarnic. Planowana realizacja sieci wodociągowej jest prowadzona obecnie w pełnym zakresie. Są również przygotowywane projekty techniczne dla nowych odcinków sieci.

Obszar miasta o zabudowie zwartej zamierza objąć się siecią pierścieniową, dającą większą pewność nieprzerwanych dostaw wody, zaś odległe od centralnej części miasta obszary, w tym okoliczne wsie byłyby zaopatrzone tylko w sieć rozgałęźną.

Opracowany bilans zaopatrzenia w wodę wskazywałby potrzebę znacznej rozbudowy istniejącej stacji wodociągowej. Realizacja tego planu, biorąc pod uwagę stosunkowo długi cykl przygotowywania inwestycji, a w tym poszukiwanie dodatkowych źródeł wody oraz uzyskiwanie dla nich wymaganej kategorii B, warunkowana jest wydolnością istniejącej stacji wodociągowej oraz rzeczywistym zapotrzebowaniem na wodę. Dane w tym zakresie opracowane w 1993 r. mogą być dziś już nieaktualne.

4.2.3. System usuwania odpadów

Obsługę miasta w zakresie usuwania odpadów komunalnych prowadzi Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej z siedzibą w Węgrowie. Przedsiębiorstwo obsługuje 75% mieszkańców miasta.

Węgrów dysponuje wysypiskiem odpadów komunalnych o powierzchni 1,53 ha. Wysypisko usytuowane jest na terenie dawnej kopalni kruszywa budowlanego na południowym skraju miasta w Ruszczyźnie, w rejonie drogi do Siedlec. Wyznaczona strefa ochrony sanitarnej wysypiska, o promieniu 500 m od jego granic, obejmuje tereny rolne zasiedlone kilkoma zagrodami.

W skali rocznej na wysypisku składowanych jest ok. 20-22 tys. m³ odpadów. Od 1986 r. do 1997 r. złożono tu ponad 140 tys. m³ odpadów.

Wysypisko zostało zorganizowane bez właściwego przygotowania i jest użytkowane bez formalnego pozwolenia. Odpady składowane są bezpośrednio na podłożu gruntowym. Odciek ze złoża przedostaje się do pierwszej warstwy wodonośnej usytuowanej nad słabo przepuszczalną warstwą glin zwałowych.

Wysypisko jest obecnie modernizowane i rozbudowywane. Prace z tym związane powinny zabezpieczyć potrzeby w zakresie usuwania odpadów dla miasta i gmin obsługiwanych przez PGK do roku 2012.

W mieście będzie zwiększała się ilość odpadów. Funkcjonowanie zatem sprawnego systemu usuwania odpadów warunkowane jest opracowaniem systemowej organizacji gromadzenia, selekcji, utylizacji oraz składowania odpadów. Program taki wymagałby już na obecnym etapie opracowania, uruchomienia i sukcesywnego wdrażania. Na terenie dawnego województwa siedleckiego było 13 zorganizowanych

wysypisk odpadów, o powierzchni łącznej 32 ha. Wywożonych jest na nie w ciągu roku ponad 300 tys. m³ odpadów. Oznacza to, że tylko nikła część odpadów emitowanych w województwie trafia na wysypiska. Problem gospodarki odpadami ma zasięg szerszy niż lokalny. Węgrów ponadto ma problem wywozu odpadów przemysłowych oraz ze szpitala.

4.2.4. System dostawy gazu

Sieć gazowa rozbudowywana jest w mieście sukcesywnie. Wpływa to znacząco na poprawę walorów środowiskowych. Szczególnie, gdy gaz jest stosowany jako czynnik grzewczy w lokalnych kotłowniach, jak i do ogrzewania mieszkań w zabudowie jednorodzinnej. Sieć gazowa została uruchomiona w grudniu 1996 r. i jest obecnie intensywnie rozbudowywana.

Węgrów dysponował w 1998 r. ~ 8 km sieci średnociśnieniowej rozdzielczej gazu.

Koncepcja programowa gazyfikacji miasta Węgrowska została przygotowana w BPG „Gazoprojekt” Wrocław w czerwcu 1986 r. Aktualizację tej koncepcji z uwzględnieniem podmiany paliw stałych w kotłowniach wykonało w 1992 r. to samo biuro. Zaktualizowana koncepcja zakłada doprowadzenie zwiększonej ilości gazu dla odbiorców ogrzewających mieszkania oraz doprowadzenie gazu dla kotłowni lokalnych i przemysłowych w mieście. Przewiduje również zasilanie z sieci miejskiej okolicznych miejscowości z gminy Liw, tj. Borzychy, Stara Wieś, Ludwinów, Krypy, Popielów, Zawady, Jastypory. Zakłada się, że w roku 2010 będzie podłączonych do sieci 4709 odbiorców, a zużycie gazu wyniesie 35,72 mln m³/rok.

Zgazyfikowane są już południowe rejony miasta. Z uwagi na zainteresowanie dostawą gazu mleczarni sieć będzie rozbudowywana w kierunku północnym. Zaistnieje wówczas możliwość zasilania gazem następnych, kotłowni osiedlowych.

4.2.5. System elektroenergetyczny obejmuje swym zasięgiem całe miasto. Urządzenia średniego i niskiego napięcia są już jednak przestarzałe. W mieście są linie na ogół

napowietrzne, które wymagają skablowania. System wymaga kompleksowej rozbudowy, modernizacji i przebudowy na nowoczesny układ pierścieniowo zasilanych linii kablowych, z jednoczesną dobudową nowych stacji transformatorowych 15/0,4 V.

Węgrów jest zasilany ze stacji RPZ 110/15 kV, będącej obecnie we względnie dobrym stanie technicznym. Stacja ma również potencjalne możliwości rozbudowy i powiększania mocy zainstalowanej. Obecnie pracują tu 2 transformatory po 16 MVA. Docelowo istnieje możliwość zainstalowania dwóch transformatorów o mocy 25 MVA każdy. Stacja usytuowana jest przy ul. Polnej, blisko zabudowy mieszkaniowej. W stacji zbiegają się napowietrzne linie wysokiego napięcia dochodzące od stacji z kierunku północnego, wzdłuż doliny rzeki Liwiec oraz z kierunku zachodniego.

W Węgrowie zarejestrowanych jest 3522 odbiorców energii elektrycznej. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych i indywidualnych gospodarstwach rolnych wyniosło w 1996 r. 8458 MWh, co wynosi na 1 mieszkańca 662,3 kWh, zaś na odbiorcę – 2406,3 kWh.

Wzrost przedsiębiorczości, rozbudowa miasta, wznoszenie nowych budynków będą warunkowane również zwiększoną dostawą energii elektrycznej.

4.2.6 System ciepłowniczy miasta

Węgrów nie posiada zdalaczynnego systemu ciepłowniczego. W mieście funkcjonuje ok. 40 lokalnych kotłowni.

Część kotłowni jest już obecnie opalanych gazem, co stanowi istotne zmniejszenie uciążliwości dla środowiska i mieszkańców Węgrowsa. W związku z gazyfikacją miasta planuje się sukcesywnie modernizowanie pozostałych kotłowni i przestawienie ich na ogrzewanie gazem ziemnym wysokometanowym, dostarczanym z sieci miejskiej. Niektóre kotłownie będą musiały ulec likwidacji.

Obecnie ocenia się, że kotłownie znajdujące się w mieście wytwarzają nadmiar ciepła w stosunku do potrzeb. Lokalne, głównie osiedlowe i zakładowe sieci ciepłownicze są w złym stanie technicznym. Sposób ich izolacji jest tradycyjny i zły.

5. Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych

5.1. Ochrona użytków rolnych

Obszar miasta w granicach administracyjnych liczy 3 545 ha, z tego użytki rolne stanowią 2 354 ha, a lasy 504 ha. Zarówno lasy jak i użytki rolne są chronione ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. Wartość gruntów rolnych według klas bonitacyjnych jest niska. Najwięcej jest gruntów ornych klasy V i VI - łącznie 61,6%, grunty klasy IIIa i III b stanowią 14,9 %, zaś klasy IVa i IVb stanowią 20,3%. W użytkach zielonych jest podobnie: klas V, VI, VIz jest 82,6%, klas III - 2,7%, zaś klas IV- 14,7%.

Zgodnie z cytowaną ustawą wyłączenia z gospodarki rolnej, wymagające: zgody Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej dotyczą gruntów klasy III, jeśli wyłączeniem ma być objęty teren ponad 0,5 ha, zgody wojewody - grunty klasy IV, jeśli wyłączeniem ma być objęty teren ponad 1,0 ha oraz klasy V i VI jeśli są wytworzone z gleb pochodzenia organicznego i tylko w przypadkach ich przeznaczania na cele zbiorników wodnych, eksploatacyjne, budowy dróg i linii kolejowych.

Enklawy najlepszych gleb rozciągają się we wschodniej części miasta. Stanowią one więc ograniczenie dla rozwoju zabudowy miejskiej, z uwagi na ten zakres ochrony.

5.2. Ochrona lasów

Na obszarze Węgrowa jest 504 ha lasów i gruntów leśnych objętych ochroną zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych - art. 3 ust. 2. Przeznaczenie na cele nieleśne gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa wymaga zgody Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, zaś pozostałych gruntów leśnych - zgody wojewody (art. 7 ust. 1 p. 2 i 5). Z uwagi na to, że lasy w mieście mają charakter

ochronny nie przewiduje się zmniejszania ich powierzchni, a raczej jej powiększanie poprzez dolesienia, głównie na glebach słabszych.

5.3. Obszary ochrony przyrody

Zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Siedleckiego z 1993 r. w województwie ustanowiono 6 Obszarów Chronionego Krajobrazu (OChK), w tym Siedlecko-Węgrowski OChK, obejmujący swym zasięgiem południowa część miasta Węgrów o powierzchni 1600 ha. W granicach O.Ch.K obowiązują zasady gospodarowania określone w uchwale nr XVII/99/86 WRN w Siedlcach i obejmują:

- nakaz uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody planów zagospodarowania przestrzennego i programów rozwoju gospodarki rolnej, rybackiej, łowieckiej, zagospodarowania turystycznego oraz decyzji ustalających lokalizację inwestycji przemysłowych, melioracyjnych i związanych z wielkotowarową gospodarką rolną,
- nakaz stosowania w budownictwie form architektonicznych nawiązujących do tradycji regionalnej, nie powodujących dysharmonii z cechami estetycznymi obszaru,
- nakaz prowadzenia wzmożonego nadzoru w zakresie ładu przestrzennego i dyscypliny budowlanej (skuteczne zwalczanie i likwidacja samowoli budowlanej),
- nakaz prowadzenia prac nawadniających i odwadniających teren (melioracje oraz inne przedsięwzięcia, w tym zakresie) w sposób zapewniający zachowanie równowagi biologicznej na obszarach chronionych,
- nakaz prowadzenia wzmożonego nadzoru nad gospodarką wodno-ściekową,
- nakaz wprowadzania stref ciszy na określonych obszarach, zwłaszcza leśnych, łąkowych i wodnych,
- zakaz lokalizacji obiektów przemysłowych, powodujących zanieczyszczenie wód i powietrza atmosferycznego ponad normatywy dopuszczalne,
- zakaz poszukiwania kopalin poza miejscami wyznaczonymi,

- zakaz urządzania pól namiotowych, campingów i parkingów w miejscach nie przeznaczonych na ten cel,
- zakaz niszczenia gleby, zadrzewień śródpolnych i przydrożnych.

W studium zagospodarowania przestrzennego dawnego województwa siedleckiego proponuje się ustanowienie OChK w dolinie Liwca od Węgrowa do Łochowa. Z uwagi na walory krajobrazowe rzek Czerwonka i Ada należy również rozważyć możliwość ochrony krajobrazu w dolinach tych cieków.

5.4. Ochrona dóbr kultury materialnej

Na mocy ustawy o ochronie dóbr kultury z 1962 r. wpisano do rejestru zabytków następujące obiekty:

- zespół kościoła parafialnego pod w. Wniebowzięcia NMP i Św. Piotra i Pawła,
- dawny klasztor Księży Komunistów,
- zespół dawnego klasztoru reformatów,
- kościół ewangelicko-augsburski p.w. Św. Trójcy z plebanią,
- kaplicę cmentarza ewangelicko-augsburskiego,
- zajazd tzw. Dom Gdański, Rynek 11,
- zajazd, Rynek 14,
- Dom Opieki, ul. Gdańska 2.

W studium wartości kulturowych miasta Węgrowa uzgodnionym z Wojewódzkim Oddziałem Państwowej Służby Ochrony Zabytków w Siedlcach dnia 15.01.1998 r. proponuje się wpisać do rejestru zabytków:

- kaplicę cmentarza rzymsko-katolickiego,
- dawną manufakturę sukna, ul. Kowalska 3,
- dawny browar, ul. Kowalska 5,
- gmach gimnazjum, ul. Mickiewicza 3,
- dom, Rynek 7,

- młyn, ul. Barbasiewicza 1,
- pomnik powstańców 1863 - kamień,
- kapliczkę z figurą Św. Jana Nepomucena.

Ponadto opieką Konserwatora Zabytków objąć:

- szkołę ul. Szamoty 29,
- szkołę licealną ul. Mickiewicza,
- dom sportowy ul. Mickiewicza,
- domy przy Rynku 3, 7, 8, 9, 10, 15, 16, 17, 21, 23, 24,
- domy drewniane przy ul. Barbasiewicza 1, 2,
- domy drewniane przy ul. Gdańskiej 1, 3, 14, 18, 22, 24, 36 i murowany nr 40,
- domy drewniane przy ul. Kilińskiego 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 13, 13a, 12/14, 15, 16,
- domy drewniane przy ul. Kościuszki 4, 5, 10, 17, 21, 26, 30, 32, 33, 34, 35, 37, 44, 53, 56, 58/60, 59, 71 oraz murowane nr 1, 3, 9, 11, 44/46,
- domy drewniane przy ul. Piwnej 3, 4, 22, 23, 25, 46, 49, 56, 58, 60,
- domy drewniane przy ul. Narutowicza 1, 2, 3, 4, 6, 8, 10, 12, 13, 14, 21 oraz murowane nr 9, 15,
- dom drewniany przy ul. Spacerowej 7,
- domy drewniane przy ul. Zwycięstwa 3, 5, 13, 22, 26, 27, 28, 31, 39, 40, 49, 50, 51, 52, 57 oraz murowany nr 17,
- kuźnię, ul. Kowalska 2,
- ludwisarnię, ul. Ludwisarska,
- zespół dworski w Klimowiznie z młynem.

Ponadto proponuje się wyznaczyć strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefę A - pełnej ochrony historycznej struktury przestrzennej obejmującą: Rynek z zabudową przyrynkową, zespół klasztorny poreformacki, cmentarz ewangelicki z otoczeniem, teren wokół pomnika powstańców z 1863 r.,

Strefę B - ochrony zachowanych elementów zabytkowych obejmującą historycznie rozplanowaną część miasta, łącznie z cmentarzem

katolickim, pozostałością cmentarza żydowskiego oraz teren podworski w Klimowiznie,

Strefę K - ochrony krajobrazu obejmującą tereny przy cmentarzu katolickim oraz wokół dworu w Klimowiznie,

Strefę E - ochrony ekspozycji obejmującą widok na zespół poklasztorny od drogi do Sokołowa Podlaskiego oraz widok na pomnik powstańców z 1863 r. z drogi do Siedlec.

Wskazano również 19 stref obserwacji archeologicznych „OW”, związanych ze zewidencjonowanymi 46 stanowiskami archeologicznymi.

Ochrona materialnych wartości kulturowych warunkowana jest wpisaniem obiektów do rejestru zabytków. Utrata ważności planu ogólnego Węgrowa z 1993 r. spowoduje, że strefy ochrony konserwatorskiej nie będą miały umocowania prawnego. Ochrona zatem walorów zabytkowych miasta w strefach A i B warunkowana jest wpisaniem znajdujących się w ich granicach zespołów zabudowy do rejestru zabytków, jako założeń urbanistycznych.

6. Uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

W mieście Węgrowie znajduje się znaczny areal (2354 ha) użytków rolnych, który sprawia, że produkcja rolna odgrywa w gospodarce miejskiej dość ważną rolę. Grunty rolne charakteryzują się relatywnie niską jakością, która ogranicza ich możliwości produkcyjne. W strukturze użytków rolnych charakterystyczny jest natomiast bardzo wysoki udział trwałych użytków zielonych, sprzyjający hodowli bydła. Zostały one sklasyfikowane w 60% jako średnie, a w 40% jako słabe lub bardzo słabe. W gruntach ornych dominują kompleksy żytnie słabe i żytnie bardzo słabe. Tylko około 21% stanowią kompleksy pszenne dobre i żytnie bardzo dobre. Są one skupione w południowej części miasta. W sumie można stwierdzić, że jakość gruntów w Węgrowie nie sprzyja intensywnej produkcji rolnej. W zasiewach więc dominują zboża (71 %), ziemniaki (17%). Około 90 ha gruntów ornych stanowią ugory i odłogi.

W gospodarstwach rolnych Węgrowa obsada bydła w stosunku do innych miast dawnego woj. siedleckiego jest wysoka 45 szt/100 ha, zaś trzody chlewnej średnio 51 szt/100 ha.

Miasto posiada korzystną strukturę indywidualnych gospodarstw rolnych (w relacji do ogółu miast w województwie). Dotyczy to struktury obszarowej oraz wieku i poziomu wykształcenia użytkowników gospodarstw. Relatywnie dobre jest wyposażenie tych gospodarstw w ciągniki i podstawowe maszyny rolnicze oraz urządzenia infrastruktury technicznej. Ponad 15% największych gospodarstw posiada dojarki i schładzarki do mleka, co świadczy o pewnej specjalizacji w produkcji mleczarskiej. Do specjalistycznych można też zaliczyć kilka gospodarstw ogrodniczych, kilka ferm drobiarskich i kilka ferm lisów. W północnej części miasta, występuje bardzo wysoka obsada trzody chlewnej.

W gminach sąsiednich wskaźniki rolniczej przestrzeni produkcyjnej są na poziomie średnim wojewódzkim. Lepsze gleby rozciągają się na południe i wschód od Węgrowa. Poziom produkcji roślinnej w tych gminach jest relatywnie niski. Dominują zboża i

ziemniaki. Relatywnie wyższy jest poziom produkcji zwierzęcej zwłaszcza chowu bydła. Gospodarstwa specjalistyczne są nieliczne. Wartość produkcji towarowej (wg danych PSR 1996) jest tu stosunkowo niska, szczególnie na północ od Węgrowa.

Liczba pracujących wyłącznie i głównie w swoim gospodarstwie rolnym w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych wynosiła w Węgrowie około 26 osób. Praca w swoim gospodarstwie rolnym stanowiła wyłączone lub główne źródło utrzymania, zaledwie dla 129 spośród 574 gospodarstw domowych użytkowników gospodarstw rolnych i działki rolnej, co oznacza, że dla większości tych gospodarstw jest tylko dodatkowym źródłem utrzymania. Dla około 35 indywidualnych gospodarstw rolnych w mieście dochody z działalności rolniczej stanowiły poniżej 10% ogólnych dochodów uzyskiwanych przez te gospodarstwa, a zaledwie dla 12,5% gospodarstw 90-100% ogólnych dochodów.

W mieście istnieją zakłady przetwórstwa rolno-spożywczego i jednostki obsługujące rolnictwo, których zasięg oddziaływania wykracza daleko poza granice miasta. Na pierwszym miejscu plasuje się duży i nowoczesny Zakład Mleczarski „Ovita Nutricia”. Poza nim istnieje kilka piekarni, zakładów cukierniczych i masarnia, które mają znaczenie lokalne. Główną rolę w obsłudze rolnictwa odgrywają jednostki spółdzielcze: GS, „Sch”, Bank Spółdzielczy, SKR i Spółdzielnia Ogrodniczo-Pszczelarska. Zasięg obsługi GS, BS i SKR obejmuje miasto Węgrów i gminę Liw, a SO-P. – powiat węgrowski. Coraz większą rolę w obsłudze rolnictwa odgrywają podmioty prywatne. Dotyczy to zwłaszcza obsługi handlowej i transportowej oraz robót budowlanych i remontowych.

Na produkcję rolną w Węgrowie wywierają wpływ zakłady przetwórstwa rolno-spożywczego zlokalizowane w Sokołowie Podlaskim, zwłaszcza Zakłady Mięsne S.A. i Cukrownia, posiadające w Węgrowie swoje punkty skupu.

Rozwój gospodarki żywnościowej w Węgrowie i jego otoczenie warunkowany jest:

- efektywnością przekształceń struktury obszarowej indywidualnych gospodarstw rolnych i ich specjalizacją, (Celowe byłoby zmniejszanie udziału gospodarstw średnich na korzyść dużych, specjalizujących się głównie w produkcji mleka. Gospodarstwa mniejsze powinny specjalizować się w produkcji owoców i warzyw),
- uruchomieniem, na szerszą skalę, przetwórstwa owoców i warzyw. (Zadanie to powinny odjąć funkcjonujące organizacje spółdzielcze),

- dalszym podnoszeniem kwalifikacji rolników i stopnia ich zorganizowania w obronie własnych interesów,
- dalszym zacieśnianiem związków pomiędzy zakładami przetwórczymi, a producentami rolnymi. (Efektem tej współpracy powinna być poprawa jakości produkcji, wzrost jej konkurencyjności na rynku, a tym samym większe gwarancje zbytu produktów rolnych. Odnosi się to w szczególności do mleczarstwa),
- dalszym doskonaleniem systemu obsługi rolników w dziedzinie zaopatrzenia i zbytu, napraw sprzętu rolniczego, obsługi kredytowej itp.

7 Uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów.

Grunty w granicach administracyjnych miasta Węgrowa w znakomitej przewadze są własnością prywatną. Według rocznika statystycznego województwa siedleckiego z 1997 r. powierzchnia gruntów w gospodarstwach indywidualnych liczyła łącznie 2 562 ha, w tym użytków rolnych było 2 105 ha, lasów i gruntów leśnych 322 ha, i nieużytków, dojazdów oraz terenów zabudowy siedliskowej 135 ha. Lasy Skarbu Państwa stanowiły obszar 182 ha. Poza indywidualnymi gospodarstwami rolnymi użytki rolne innych własności liczyły 249 ha.

Tereny zabudowy miejskiej stanowiły 468 ha. Znaczny procent tych terenów według danych z 1998 r. to działki Skarbu Państwa lub działki komunalne miasta Węgrowa. Duża część tych działek jest w wieczystym użytkowaniu osób i instytucji prywatnych lub spółdzielni. Należą do nich głównie tereny osiedli mieszkaniowych, zarówno wielorodzinnych jak i jednorodzinnych.

Poza wieczystym użytkowaniem do miasta należą głównie tereny publiczne takie jak: szpital, szkoły, przedszkola, obiekty gospodarki komunalnej oraz wiele pojedynczych działek rozrzuconych na terenach rolnych. Grunty Skarbu Państwa, poza wieczystym użytkowaniem, obejmowały w 1998 r. przede wszystkim szkoły zawodowe, licealne i specjalne.

W strefie zabudowy miasto dysponuje nielicznymi działkami, które mogłyby być oferowane jako zamienne lub zagospodarowane na cele miejskie. Tereny rozwojowe miasta znajdują się więc przede wszystkim na terenach prywatnych, sparcelowanych głównie dla potrzeb rolnych. Zagospodarowanie tych terenów na cele budowlane będzie warunkowane opracowaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Plany te ustalą nowe sposoby zagospodarowania i zabudowy terenu oraz nowe podziały parcelacyjne, łącznie z wytrasowaniem nowych ulic oraz wyznaczeniem niezbędnych terenów dla gospodarki komunalnej oraz usług socjalnych. Bezkonfliktowe uchwalanie tych planów przyspieszy wyłączenie ich z gospodarki rolnej, a w konsekwencji ich nierolnicze zagospodarowanie, tj. na potrzeby rozwojowe miasta.

8. Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców

Dane statystyczne potwierdzają, że średnia zamożność i jakość życia mieszkańców Węgrowa jest niska, szczególnie względem niedalekiego Obszaru Metropolitalnego Warszawy. O stanie tym świadczą:

- odnotowane od 1993 r. ujemne saldo migracji napływowej, wskazujące, że Węgrów nie jest już atrakcyjnym miejscem dla stałego osiedlenia się,
- obniżenie się przyrostu naturalnego z 7,1‰ w 1990 r. do 2,5‰ w 1996 r., co świadczy, że młode roczniki emigrują z Węgrowa,
- niższy niż w Siedlcach i Sokołowie Podlaskim standard zamieszkania, wyrażający się wyższym zagęszczeniem mieszkań,
- obniżona w roku 1996 liczba oddawanych do użytkowania mieszkań, a także niski ich standard powierzchniowy,
- większy niż w innych miastach tego rzędu wielkości procent ludności mieszkającej w zabudowie nieprywatnej,
- niedostateczne wyposażenie miasta w publiczne obiekty służby zdrowia,
- znaczny udział osób korzystających ze świadczeń lokalnej pomocy społecznej,
- brak urządzonych terenów zieleni miejskiej i wypoczynku,
- niższy od średniego krajowego wskaźnik motoryzacji indywidualnej (216 sam. os./1 tys. osób, średni dla całego kraju 220 sam. os./1 tys. osób),
- niskie dochody budżetowe miasta na 1 mieszkańca,
- stosunkowo duże bezrobocie (w 1996 r. zarejestrowano 1044 bezrobotnych).

Węgrów w grupie miast dawnego województwa siedleckiego charakteryzuje się dochodami budżetowymi niższymi niż średnie dochody przypadające na mieszkańca w miastach dawnego województwa siedleckiego: Węgrów 679 zł/mieszkańca średnio w miastach - 695 zł/mieszkańca). Sokołów Podl. ma dochody wyższe od Węgrowa, wynoszące 731 zł/mieszkańca. W dochodach Węgrowa w roku 1996 22,6% stanowiły wpływy z podatku rolnego, leśnego oraz podatków i opłat lokalnych od osób prawnych i osób fizycznych. W porównaniu z sąsiednim Sokołowem Podl. ta grupa dochodów jest

niska w Węgrowie. W Sokołowie Podl. z tego tytułu uzyskiwanych jest aż 26% dochodów. Również Sokołów Podl. uzyskuje wyższe subwencje ogólne (31,6%) niż Węgrów (29,6%). Wyższe natomiast otrzymuje Węgrów dotacje celowe na zadania zlecone (10,3%), Sokołów Podl. - (7,8%) oraz nieco wyższy ma udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa. Ogółem dochody Węgrowa są niskie - 8673 tys. zł w 1996 r.

Wydatki budżetowe Węgrowa są wyższe, niż dochody o 1,4%. Wyższe wydatki mają również takie miasta województwa jak: Siedlce o 2,1%, Łaskarzew o 0,6% oraz Sokołów Podl. o 2,4%.

Największe wydatki ponosi gmina na wynagrodzenia - 30,9%. Najniższe wydatki na wynagrodzenia z miast województwa siedleckiego ponosi Mińsk Maz. - 19,9 zaś najwyższe Łaskarzew - 31,8%.*

Władze miasta, widząc przyczyny niezadowolającego stanu jakości życia w mieście, podejmują liczne działania naprawcze. Wyrazem tych działań było uchwalenie strategii rozwoju przedsiębiorczości „Węgrów 2000 plus”. W strategii wymieniono wiele priorytetowych działań, głównie w zakresie infrastrukturalnym, które powinny być podjęte przez miasto. W tym celu uznano, że należy zwiększać udział wydatków majątkowych w budżecie miasta, które powinny wynieść w roku 2000 - 35%.

Według danych zaczerpniętych z budżetu miasta planowane dochody były określone w 1996 r. na ca 7,5 mln zł, w 1997 r. na ca 9,0 mln zł, a w 1998 r. na ca 10,5 mln zł. Dochody zrealizowane były, zarówno w roku 1996 jak i 1997, wyższe od planowanych o ok. 10%. Co oznacza, że dochody w planach budżetowych są niedoszacowywane.

Środki przekazane na inwestycje z budżetu stanowiły w 1996 r. - 21,2%, w 1997 - 28,8% a w 1998 - 16,6%. Zrealizowane wydatki inwestycyjne w roku 1996 wynosiły 19,9%, a w roku 1997 - 26,2%.

* dane zaczerpnięto z RS woj. siedleckiego - 1997

Dane powyższe świadczą o tym, że obecnie miasto w sytuacji dużych potrzeb na wydatki pozainwestycyjne, nie jest w stanie realizować zapisanego w strategii programu zwiększenia wydatków majątkowych.

W latach 1996-98 wzrosły wyraźnie wydatki na gospodarkę komunalną, administrację i niewiele na kulturę i sztukę. Zmalały natomiast na oświatę i wychowanie oraz opiekę społeczną.

Możliwość osiągnięcia zawartego w strategii postulatu wzrostu do 35% w 2000 r. wydatków majątkowych warunkuje realizację celu generalnego strategii.

Rada Miejska w Węgrowie - 21 grudnia 1995 r. podjęła uchwałę w sprawie określenia zasad realizacji i dofinansowania lokalnych inicjatyw inwestycyjnych oraz ustalania planu zadań wspólnych inwestycji na 1996 r. W uchwale przyjęto, że udział miasta Węgrowa w realizacji wspólnych inwestycji będzie wynosił od 50% do 90%. Miasto podejmując tę uchwałę liczyło na aktywne włączenie się mieszkańców poprzez Społeczne Komitety Budowy w realizacji takich zadań jak budowa dróg, chodników, wodociągu i innych poza kanalizacją i gazyfikacją.

Sprawozdania budżetowe wskazują, że środki budżetowe przewidziane na inwestycje były w latach 1996 i 1997 wyższe o 25-20% od środków z budżetu przekazanych na inwestycje. W wydatkach tych główną pozycją są wydatki na infrastrukturę inżynierską oraz na oświatę.

Poza uczestnictwem mieszkańców Węgrowa oraz lokalnych podmiotów gospodarczych w rozbudowie infrastruktury komunalnej, rozwój miasta warunkowany będzie zdolnością ściągania inwestycji finansowanych przez podmioty zewnętrzne, a w tym zagraniczne. Taka możliwość warunkowana będzie atrakcyjnymi ofertami terenowymi w mieście, a te mogą być wypracowywane głównie poprzez opracowania planistyczne.

9. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Dla dawnego województwa siedleckiego zostało sporządzone studium zagospodarowania przestrzennego, które zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym określiło uwarunkowania, cele i kierunki polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa siedleckiego. W studium tym poza propozycjami ustalenia obszarów ochrony przyrody nie określono innych obszarów przewidywanych do realizacji polityki państwa, jak i nie umieszczono w nim zadań rządowych, służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych w odniesieniu do obszaru miasta Węgrowa. Również Wojewoda Siedlecki, nie sporządził wojewódzkiego programu zawierającego zadania rządowe należące do jego właściwości, a służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych w stosunku do miasta Węgrowa.

Zgodnie z art. 65 ust. 2 „Gmina ponosi ryzyko wprowadzania do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zadania rządowego nie ujętego w zatwierdzonym lub ogłoszonym programie”.

Na terenie Węgrowa występują zarówno grunty, budynki jak i urządzenia infrastrukturalne Skarbu Państwa jak i samorządu wojewódzkiego i powiatowego. Do nich należą drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe, urządzenia energetyczne, przesyłowe takie jak tranzytowy ropociąg. Do zadań samorządu wojewódzkiego należy ochrona przed powodzią. Marszałek w drodze rozporządzenia powinien wskazać obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, które powinny być uwzględnione w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W dolinie Liwca, na odcinku leżącym w granicach miasta, nie ma ciągłego systemu wałów przeciwpowodziowych. Miasto jest zatem narażone na skutki powodzi. Szczególnie w rejonie zachodniego rejonu przemysłowego.

Jednym z poważnych problemów Węgrowa jest brak obwodnicy dla ruchu tranzytowego przebiegającego przez Rynek. Miejscowy plan ogólny miasta z 1993 r. ustalił przebiegi dwóch takich obwodnic: bliższej centrum łączącej wyloty dróg w kierunku

Warszawy, Siedlec, Sokołowa Podlaskiego oraz Łochowa oraz dalszy, łączący wyloty dróg do Warszawy, Siedlec i Sokołowa Podlaskiego.

Dla miasta brak obwodnicy bliższej stwarza istotne uwarunkowania przebudowy centralnego obszaru, głównie w rejonie Rynku. Obwodnica ta będzie w części drogą krajową, a w części wojewódzką, jej budowa nie powinna obciążać w całości budżetu miasta. Nie jest również obojętny dla miasta jej przebieg i rozwiązanie techniczno-funkcjonalne.

W studium zagospodarowania przestrzennego województwa siedleckiego stwierdzono, że „Wojewoda wspiera działania jednostek centralnych i samorządowych” dotyczące takich przedsięwzięć jak: budowa w dalszej perspektywie obwodnic miast Sokołów Podlaski i Węgrów.

Zakres programów oraz zadań rządowych i wojewódzkich wiążących się z rozwojem Węgrowa, a także ich rozwiązanie przestrzenne, sposób i czas finansowania na wielu odcinkach warunkują politykę przestrzenną miasta. Aktywne uczestnictwo miasta w procesie powstawania tych programów i zadań warunkowane będzie wypracowaniem przez władze miasta stanowisk w sferze ponadlokalnych potrzeb Węgrowa oraz zabezpieczeniem dla ich realizacji stosownych warunków.

Struktura dochodów budżetów gmin w 1996 r.

Gminy	Dochody ogółem w tys. zł	W tym w % ogółu				
		wpływy z podatku rolnego, leśnego oraz podatków i opłat lokalnych od osób prawnych	udziały gmin w podatkach stanowiących dochód budżetów państwa	podatki i opłaty od osób fizycznych	subwencje ogólne	dotacje celowe na zadania zlecone
województwo	429 677	6,8	12,4	11,5	40,3	8,8
MIASTA						
RAZEM	134 818	12,8	13,1	9,7	29,9	6,8
Siedlce	55 125	13,9	12,8	7,3	26,6	5,7
Garwolin	10 839	7,2	2,2	13,0	36,1	7,3
Łaskarzew	4 243	7,2	2,2	13,0	36,1	7,3
Łuków	20 912	12,5	14,3	9,4	32,8	9,0
Mińsk Maz.	21 730	12,1	14,3	13,6	30,4	6,8
Sokołów Podl.	13 296	16,0	12,7	10,0	31,6	7,8
Węgrów	8 673	12,7	12,9	9,9	29,6	10,3

źródło: RS wojew. siedleckiego 1997.

Dochody i wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca w 1996 r.

Gminy	dochody			wydatki		
	ogółem	w tym		ogółem	w tym	
		podatki i opłaty lokalne	udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa		zakup materiałów i usług	wydatki majątkowe
w złotych						
województwo	649	135	81	649	116	148
MIASTA						
Razem	695	194	91	701	113	156
Siedlce	738	201	95	754	140	148
Garwolin	665	176	81	648	98	145
Łaskarzew	914	190	76	920	132	211
Łuków	655	176	94	651	115	103
Mińsk Maz.	613	189	88	611	84	211
Sokołów Podl.	731	227	93	794	74	184
Węgrów	679	183	88	689	94	138

źródło: RS woj. siedleckiego - 1997 r.

CZĘŚĆ III
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
WĘGROWA

1. Zakres ustalanych kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta

Ustalenia studium, zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym w szczególności wskazują:

- 1) obszary objęte lub wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych, w tym przede wszystkim na podstawie ustawy o ochronie przyrody, o ochronie gruntów rolnych, leśnych, o ochronie dóbr kultury,
- 2) lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiskowe,
- 3) obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym grunty wyłączone z zabudowy,
- 4) obszary zabudowane, ze wskazaniem, w miarę potrzeby terenów wymagających przekształceń lub rehabilitacji,
- 5) obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę, ze wskazaniem, w miarę potrzeby obszarów przewidywanych do zorganizowanej działalności inwestycyjnej,
- 6) obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wynikającą z potrzeby zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,
- 7) kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym obszary, na których będą stosowane indywidualne i grupowe systemy oczyszczania ścieków, a także tereny niezbędne dla wytyczenia ścieżek rowerowych,
- 8) obszary, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych lub ze względu na istniejące uwarunkowania,
- 9) obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa.

2. Obszary objęte lub wskazane do objęcia ochroną.

2.1. Obszary ochrony przyrody

1) Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu (SWOChK) obejmuje swym zasięgiem południową część miasta o powierzchni 1600 ha. Granice obszaru wskazano na rysunku Studium. Na tym obszarze obowiązują zasady gospodarowania określone w Rozporządzeniu Wojewody Siedleckiego Nr 31/88 z dnia 10 czerwca 1988 roku ogłoszonym w Dz. Urz. Woj. Siedleckiego Nr 17/98 z dnia 29 czerwca 1998 r. poz. 101.

2) W Węgrowie istnieją następujące cenne obiekty przyrodnicze:

- fragment parku podworskiego w obrębie szpitala - Park Klimowizna,
- dawny ogród klasztoru poreformackiego – obecnie park im. Armii Krajowej przy ul. Kościuszki,
- zieleń cmentarza rzymsko-katolickiego,
- zieleń cmentarza ewangelickiego,
- drzewostan przy ul. Kościuszki – między kościołem farnym, a poreformackim

oraz obiekty o statusie pomników przyrody,

- głaz narzutowy - obecnie pomnik pamięci Powstania Styczniowego,
- dąb szypułkowy oraz brzoza w północno-zachodniej części miasta.

Wyżej wymienione obiekty przyrodnicze w drodze uchwały Rady Miasta Węgrowa zostaną uznane za pomniki przyrody objęte będą ochroną zgodnie z ustawą o ochronie przyrody. Obiektu te oznaczono na rysunku Studium. Rada Miasta Węgrowa rozważy czy rozszerzyć listę obiektów przyrodniczych poddanych ochronie w drodze uchwały np. o aleję wierzbową wzdłuż ul. Żeromskiego.

- 3) W związku z dużymi walorami krajobrazowo-przyrodniczymi terenów położonych w dolinie Liwca władze miasta Węgrowa będą zabiegały o powiększenie Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu w celu objęcia ochroną tych walorów. Granice powiększonego SWOChK zaznaczono na rysunku Studium.
- 4) W mieście występują ponadto większe zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Są to:
 - Tereny łąkowe wzdłuż rzek Czerwonki i Ady,
 - Tereny lasów i zadrzewień,
 - Tereny użytków zielonych tworzących większe kompleksy łąkowe.

Tereny te zostały na rysunku Studium ustalone jako tereny wyłączone z zabudowy. W drodze uchwały Rady Miasta zostaną one uznane za Węgrowski Zespół Krajobrazowo-Przyrodniczy i objęte ochroną zgodnie z ustawą z 16.10.1991 r. O ochronie przyrody. Głównym przedmiotem ochrony będą tu wartości estetyczne tworzone przez ukształtowanie elementów przyrodniczych w ścisłym powiązaniu z elementami kulturowo-historycznymi, wkomponowanymi w krajobraz przyrodniczy. Reżim prawny zapewni ochronę terenu przed uciążliwościami przemysłowymi i komunikacyjnymi, wykluczy wprowadzanie nowej zabudowy i inne działania kolidujące z charakterem krajobrazu, a mogące naruszyć stabilność elementów przyrodniczych i jednocześnie określi priorytet zagospodarowania związany z turystyką i rekreacją.

W celu uzyskania podstaw do wyznaczenia szczegółowego przebiegu granic Węgrowskiego Zespołu Krajobrazowo-Przyrodniczego i określenia zakresu wprowadzanych zasad zagospodarowania, w tym ograniczeń i zakazów, o których mówi art. 37 Ustawy o ochronie przyrody, Zarząd Miasta sporządzi studium przyrodniczo-krajobrazowe, z waloryzacją przyrodniczą.

Na wszystkich organach sporządzających plany zagospodarowania przestrzennego spoczywa obowiązek uwzględnienia w nich proponowanej formy ochrony na mocy art. 4 ust. 2 Ustawy o ochronie przyrody). Zgodnie z art. 34 tej Ustawy, dla zespołu przyrodniczo-krajobrazowego poddanego ochronie przez Radę Miasta, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sporządza się obowiązkowo.

2.2. Obszary objęte ochroną środowiska kulturowego

Opracowanie studialne wartości kulturowych miasta Węgrowa sporządzone w związku z przygotowywaniem projektu niniejszego Studium zostało uzgodnione 15.01.1998 r. przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Siedlcach. W opracowaniu tym ustalono katalog obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Obiekty zainteresowania konserwatorskiego oraz obiekty postulowane do wpisu do rejestru zabytków w dziale A i B. W zakresie wytycznych i postulatów konserwatorskich określono strefy ochrony konserwatorskiej:

- Strefę A – pełnej ochrony historycznej struktury przestrzennej miasta,
- Strefę B – ochrony zachowanych elementów zabytkowych,
- Strefę K – ochrony krajobrazu,
- Strefę E – ochrony ekspozycji zespołu zabytkowego,
- Strefę W – ochrony archeologicznej (katalog stanowisk archeolog.).

Granice stref oznaczono na rysunku Studium. Ustala się, że w związku z opracowywaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów w ramach których wystąpią wymienione wyżej strefy będą wprowadzane do ustaleń tych planów wnioski konserwatorskie zapisane w „Opracowaniu studialnym wartości kulturowych miasta Węgrowa”, a po opracowaniu szczegółowego studium historyczno-przestrzennego Węgrowa wniosków ustalonych w tym studium. W stosunku do stref „A” władze miasta podejmą starania aby zespoły obiektów kultury występujące w ich granicach zostały uznane jako historyczne założenie urbanistyczne miasta Węgrowa i wpisane do rejestru zabytków.

2.3. Obszary ochrony gruntów rolnych i leśnych.

Obszary chronione, na podstawie Ustawy z dnia 3.02.1995 r. z późn. zm. o ochronie gruntów rolnych i leśnych na terenie miasta Węgrowa, zajmują w zakresie użytków rolnych obszar 2354 ha oraz lasów i gruntów leśnych, obszar 504 ha¹⁾. Gleby w klasach I-III obejmują 13,2% użytków rolnych, klasy IV stanowią 20,3 % klasy V, VI i VIz stanowią 66,5%.

Przeznaczanie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. W przypadku gleb I-III klasy wymagane jest uzyskanie zgody Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, zaś gleb IV klasy wymagane jest uzyskanie zgody wojewody.

2.4. Inne obszary objęte ochroną

Dolina Liwca ograniczona wałami przeciwpowodziowymi jest obszarem o szczególnych wymaganiach ochronnych. Zagospodarowanie tych terenów powinno uwzględniać przede wszystkim ochronę i zachowanie ciągłości przestrzennej doliny oraz ochronę różnorodności biologicznej, w oparciu o metody ochrony aktywnej zalecanej w Konwencji o Różnorodności Biologicznej, m.in. przez ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Koncepcje zagospodarowania doliny na odcinku węgrowskim powinny nawiązywać do obecnego charakteru rzeki ustabilizowanej już w linii brzegowej oraz istniejących obwałowań powodziowych w oparciu o zapis art. 20 ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska.

Nadanie wysokiego priorytetu ochronie jakości wód Liwca, której stabilizacja, a nawet poprawa niektórych parametrach jest już obserwowana, stwarza szansę wykorzystania terenów dolinnych miasta na potrzeby rekreacyjne w oparciu o korzystanie z wód rzeki w tym okresowego wykorzystywania terenów nadrzecznych.

Szczegółowe warunki ochrony i korzystania z wód i terenów przybrzeżnych określa Prawo wodne z dnia 24.10.1974 r. oraz ustawa z dnia 25.04.1997 r. o zmianie ustawy Prawo wodne m.in. w art. 66, w którym zakazuje się na obszarze międzywala wznoszenia obiektów kubaturowych, składowania materiałów, zmieniania ukształtowania powierzchni gruntu itd., nie dotyczy to robót związanych z regulacją i utrzymaniem wód śródlądowych.

¹⁾ *Dane Rocznik Statystyczny woj. siedleckiego US. Siedlce. Z pomiaru powierzchni z mapy wynika, że grunty rolne obejmują 1558 ha, łąki i pastwiska – 885 ha, lasy 560 ha, nieużytki – 59 ha oraz wody otwarte – 59 ha.*

Jednostki organizacyjne utworzone przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa sporządzają warunki korzystania z wód dorzecza, które zatwierdza MOSZNiL po uzgodnieniu z Sejmikiem Województwa. Warunki te uwzględnia się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie Węgrowa gruntów pod wodami jest 59 ha¹⁾.

Grunty zieleni miejskiej zajmują łącznie 29,1 ha, w tym większość stanowi własność komunalną lub państwową. Tereny te nie będą przeznaczane na cele budowlane.

Na terenie Miasta znajdują się 3 pracownicze ogrody działkowe, zarejestrowane w Krajowej Radzie Polskiego Związku Działkowców w Warszawie:

- POD „Oaza”
- POD „Słoneczny”,
- POD „Łącznościoweiec”.

¹⁾ Dane z pomiaru mapowego.

3. Lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiskowe

3.1. Lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego.

Zgodnie z opracowaną w 1995 r. Koncepcją ECONET-PL Węgrów leży w północnym rejonie Obszaru Siedleckiego (13 K) będącego obszarem węzłowym o znaczeniu krajowym. Obejmuje on węzeł hydrograficzny, ze źródłkowymi odcinkami rzek Liwca i Kostrzynia – na północy, Krzny – na wschód i Świdra – na zachód. Ważną rolę w krajobrazie odgrywają tu wilgotne łąki oraz torfowiska niskie i przejściowe – lokalnie wysokie. Dominuje krajobraz mozaiki ekstensywnych łąk, zakrzewień wierzbowych i niewielkich lasów na siedliskach hydrogenicznym.

Naturalnym powiązaniem między Obszarem Siedleckim i Doliną Dolnego Bugu jest Dolina Liwca – między Węgrowem, a Łochowem – sklasyfikowana w systemie ECONET-PL jako korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym (45 k), aktualnie nie objęta prawną formą ochrony.

Studium Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Siedleckiego zalicza ten obszar do terenów o szczególnych walorach przyrodniczych oraz przewiduje podniesienie prawnej rangi jego ochrony wskazując na turystykę i wypoczynek jako podstawowe kierunki jego rozwoju.

Na zasoby środowiska przyrodniczego w Węgrowie składają się:

- rzeźba i krajobraz,
- zasoby wodne,
- szata roślinna,
- klimat lokalny.

Najcenniejszymi kompleksami krajobrazowymi Węgrowa są doliny rzek: Liwca, Czerwonki i Ady, które mają decydujący wpływ na strukturę przestrzenną miasta, na warunki klimatu lokalnego oraz są elementem systemu wymiany i regeneracji powietrza w centralnej części Węgrowa.

Najkorzystniejsze warunki z punktu widzenia budownictwa mają obszary wysoczyznowe, głównie we wschodniej części Węgrowa oraz rejony miasta położone na równinie sandrowej.

3.2. Zagrożenia środowiskowe

- 1) Rozproszona zabudowa na terenach rolnych pozbawiona urządzeń infrastruktury sanitarnej.
- 2) Tereny i obiekty przemysłowe zlokalizowane w dolinach rzek, stanowiące potencjalne zagrożenie dla ich walorów przyrodniczych, a także dysharmonizujące swoją formą z krajobrazem naturalnym tych dolin.
- 3) Zanieczyszczenia powietrza pochodzące z transportu (spaliny samochodowe, pyły) oraz lokalnych źródeł emisji (paleniska domowe, kotłownie osiedlowe). Stałym źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza jest także oczyszczalnia ścieków, gdzie głównymi emitentami są zbiorniki i komory napowietrzania, stanowiące powierzchniowe źródła takich zanieczyszczeń jak dwutlenek węgla (CO₂), amoniak, siarkowodór i mikroorganizmy. Biorąc pod uwagę znaczny stopień redukcji ścieków wynoszący tu ok. 95%, to największe niebezpieczeństwo dla środowiska i zdrowia ludzi stwarzają aerozole zawierające mikroorganizmy i dwutlenek węgla, pochodzące ze ścieków komunalnych i mleczarskich.
- 4) Organizacja i sposób usuwania i gromadzenia odpadów, szczególnie tych, które zagrażają skażeniu wód wglębnych. Istniejące składowisko odpadów zlokalizowane jest na Obszarze Chronionego Krajobrazu. Występują również liczne dzikie wysypiska. Brak selektywnej zbiórki odpadów, szczególnie z obiektów przemysłowych oraz szpitala.
- 5) Lokalizacja blisko zabudowy mieszkaniowej oczyszczalni ścieków, bez zagospodarowanej strefy izolacyjnej.
- 6) Brak rozwiniętego systemu kanalizacji deszczowej oraz odprowadzania wód opadowych bez oczyszczenia do rzek.

7) Najcenniejsze pod względem florystycznym elementy krajobrazu Węgrowa – doliny Liwca i jego dopływów – zagrożone są przez:

- Ekspansywną zabudowę wkraczającą na te tereny,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych, a głównie Liwca,
- „Dzikie” wysypiska odpadów,
- obniżanie się poziomu wód gruntowych wynikające z zainwestowania terenu,
- zmniejszanie się powierzchni pod lasami i łąkami, stanowiącymi obszary naturalnej retencji i powiązań ekologicznych,
- zanieczyszczenia powietrza ze źródeł lokalnych osłabiające kondycję szaty roślinnej.

8) Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Przez nadzwyczajne zagrożenie środowiska rozumie się zagrożenia wywołane gwałtownymi zdarzeniami nie będącymi klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska (art.104 ust. 2 ustawy z dnia 31 stycznia 1980 r. O ochronie i kształtowaniu środowiska, z późniejszymi zmianami).

Na terenie Węgrowa odbywa się przewóz substancji chemicznych, m.in. amoniaku, który jest wykorzystywany do celów chłodniczych w zakładach mleczarskich. W związku z tym istnieje realne niebezpieczeństwo zagrożenia środowiska wywołanego tą substancją.

Do skażeń lokalnych może dojść również w pobliżu stacji paliw na terenie miasta.

Potencjalnym źródłem zagrożenia jest również przebiegająca w rejonie miasta nitka rurociągu przesyłowego ropy naftowej z terenu Rosji. Rurociąg stanowi największe zagrożenie dla zanieczyszczenia obszarowego gruntów oraz wód powierzchniowych.

Na terenie Węgrowa ustanowiona została strefa ochronna przebiegająca wzdłuż rurociągu. Na rysunku Studium wyznaczono strefę bezpieczeństwa po 20 m z każdej strony rurociągu oraz strefę 100 m zakazu wznoszenia osiedli mieszkaniowych zabudowy zwartej budynków użyteczności publicznej oraz składu materiałów łatwopalnych.

W kwietniu 1994 r. Doszło do awarii rurociągu tranzytowego ropy surowej na terenie gminy Liw. Do środowiska dostało się wówczas ok. 10 m³ ropy surowej. Awaria nie była wywołana działaniem celowym, lecz nastąpiła w wyniku włoskowatego pęknięcia materiału, z którego wykonana była rura. Prace rekultywacyjne po awarii zakończono w 1997 r.

4. Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym wyłączone z zabudowy

Uwzględniając lokalną sytuację rolnictwa w mieście władze miasta będą wspierały procesy przekształceniowe struktury obszarowej indywidualnych gospodarstw rolnych.

Będą prowadziły politykę przestrzenną chroniącą przede wszystkim kompleksy glebowe klasy III i IV oraz większe gospodarstwa rolne, szczególnie specjalistyczne. Chronione będą także trwałe użytki zielone, które w poważnej części znajdują się w zasięgu Węgrowskiego Zespołu Krajobrazowo-Przyrodniczego. Nieużytki i grunty rolne niższych klas, odłogowane będą zalesiane, szczególnie w rejonach stycznych do istniejących kompleksów leśnych.

Rozwijając lokalną przedsiębiorczość dostrzega się konieczność uruchomienia w mieście na szerszą skalę przetwórstwa warzyw i owoców, co powinno sprzyjać specjalizacji mniejszych gospodarstw w produkcji tych płodów. Przyjmuje się jako celowe większe zacieśnienie związków producentów rolnych z zakładami przetwórczymi. Istniejąca w mieście mleczarnia powinna w większym stopniu korzystać z dostaw mleka od hodowców węgrowskich. Gospodarstwa dysponujące dużymi arealami użytków zielonych powinny specjalizować się w hodowli krów.

Władze miasta będą czyniły starania aby szkolnictwo zawodowe oraz doradztwo rolnicze uruchomiło działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji rolników, zarówno w zakresie efektywnego wykorzystywania rolniczej przestrzeni produkcyjnej, jak i umiejętności organizowania się rolników w obronie ich interesów.

Na rysunku Studium oznaczono tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym użytków zielonych i gruntów ornych wyłączonych z zabudowy.

5. Obszary zabudowane

W Studium wyznaczono tereny o następującym rodzaju użytkowania:

- 1) Tereny zabudowy śródmiejskiej, domów mieszkalnych oraz usług ogólnomiejskich i podstawowych,
- 2) Tereny mieszkaniowe z przewagą zabudowy wielorodzinnej z usługami podstawowymi i ogólnomiejskimi,
- 3) Tereny z przewagą zabudowy jednorodzinnej niskiej intensywności,
- 4) Tereny obiektów użyteczności publicznej usytuowanych na wydzielonych działkach, poza terenami śródmiejskimi,
- 5) Tereny produkcyjno-magazynowe i usług technicznych z dopuszczeniem obiektów użyteczności publicznej i mieszkaniowych,
- 6) Tereny zieleni miejskiej (parki, skwery, cmentarze, ogródki działkowe, tereny sportowe)

5.1. Obszary zabudowane nie wymagające przekształceń

Obszary o ustalonym sposobie użytkowania i zabudowy nie objęte w najbliższych latach miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, a także nie objęte programami przekształceń lub rehabilitacji uważa się za tereny, na których działalność inwestycyjno-budowlana będzie ograniczona do niezbędnego minimum. Dopuszcza się tu:

- 1) wykonywanie prac budowlanych nie wymagających pozwoleń na budowę, zgodnie z art. 29, 30 i 31 prawa budowlanego,
- 2) wykonywanie prac budowlanych nie wymagających decyzji o zabudowie i zagospodarowaniu terenu, np. budowa infrastruktury technicznej w granicach pasa drogowego,
- 3) wykonywanie innych prac budowlanych, po uprzednim wydaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, na podstawie rozprawy administracyjnej, zgodnej z art. 44 ust. 1 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym.

5.2. Tereny objęte programami przekształceń lub rehabilitacji, usytuowane w strefie śródmiejskiej Węgrowa.

Tereny te będą mogły być objęte następującymi działaniami:

- 1) budową, modernizacją lub rozbudową urządzeń infrastruktury technicznej w granicach pasa drogowego,
- 2) robotami budowlanymi polegającymi na modernizacji, remoncie lub montażu,
- 3) przebudową lub ewentualną zmianą przeznaczenia budynku lub jego części, jeżeli nie powoduje to zmiany sposobu zagospodarowania terenu,
- 4) innymi robotami budowlanymi nie wymagającymi pozwolenia na budowę,

W przypadku zajścia konieczności ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania na tych terenach, decyzja taka zostanie wydana po przeprowadzeniu rozprawy administracyjnej, zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym.

5.3. Obszary , na których będą przeprowadzane działania związane z realizacją celu kierunkowego zagospodarowania przestrzennego miasta

dotyczą następujących terenów:

- 1) na których rozpoczęcie rozbudowy sieci uzbrojenia technicznego wzdłuż istniejących ulic nie wymaga uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- 2) na których zostaną przeprowadzone prace regulacyjne poprawiające ogólny wizerunek miasta,
- 3) wymagające przejęcia lub utrzymania przez miasto dla realizacji celów publicznych (drogi, usługi socjalne, mieszkalnictwo komunalne).

W wyniku realizacji wymienionych działań zamierza się:

- 1) udostępnić turystycznie tereny objęte ochroną przyrody takie jak: łągi i łąki nadrzeczne oraz lasy i zagajniki i połączyć je ciągami spacerowo-poznawczymi, zintegrowanymi z miejskim układem powiązań pieszych i rowerowych,
- 2) zagospodarować tereny wzdłuż brzegu rzeki Liwiec na odcinku od ul. Żeromskiego do ujścia rzeki Czerwonki, wprowadzając w ten rejon obiekty turystyczne typu: hotele, restauracje, kawiarnie, puby, obiekty sportowe i inne aktywizujące tę część miasta,
- 3) uporządkować i wyposażyć w odpowiedni detal urbanistyczny oraz w szpalery drzew Rynek Mariacki oraz inne najatrakcyjniejsze ciągi i place o charakterze publicznym, podnosząc ich rolę kulturotwórczą oraz funkcjonalną w mieście, a w szczególności ulicę Narutowicza przekształcając ją w miejski skansen zabudowy drewnianej,
- 4) wprowadzić nową organizację ruchu pozwalającą w przestrzeniach publicznych o znaczeniu kulturowym uzyskać priorytet dla ruchu pieszego i rowerowego oraz dla komunikacji publicznej.

5.4. Obszary objęte ochroną konserwatorską wymagające szczególnego uruchomienia programu porządkowania i zagospodarowania. Znaczące efekty takiego programu mogą wiązać się z silniejszym nasyceniem terenu funkcjami usługowymi ogólnomiejskimi, regionalnymi, a przede wszystkim turystycznymi. Władze miasta otworzą możliwości realizacji tego programu, poprzez:

- 1) oferty lokalizacyjne dla podmiotów sektora prywatnego, (inwestycje z nim związane pozwolą na uzyskanie nie tylko efektów programowych, ale również na powstanie nowych wartości estetycznych)
- 2) remontowanie i konserwowanie obiektów zabytkowych, w tym architektury drewnianej, a także pomoc przy jej utrzymaniu lub przenoszeniu cenniejszych obiektów w rejon cmentarza ewangelickiego,
- 3) uporządkowanie, lub wpływanie na stan estetyczny ogrodzeń, chodników, zieleńców, podjazdów, parkingów, oświetlenia ulic, linii energetycznych i telefonicznych,

- 4) przedstawianie ofert lokalizacyjnych dla obiektów hotelowych i gastronomicznych.
- 5) maskowanie wysoką zielenią, żywopłotami, a także estetycznymi ogrodzeniami, obiektów zaplecza technicznego, terenów przemysłowo-składowych, a szczególnie obszaru oczyszczalni ścieków.

5.5. Poza strefą objętą ochroną konserwatorską wspierane i rozwijane będą:

- 1) baza rekreacyjno-wypoczynkowa, o charakterze pobytowym na przykład przez rozwój agroturystyki,
- 2) możliwości tworzenia kąpielisk, wód dla wędkarzy, szlaków wycieczek konnych, pieszych i rowerowych nadające miastu walorów sprzyjających pobytowi wakacyjnemu, świątecznemu i sobotnio-niedzielnemu,
- 3) promocja unikalnych w skali kraju produktów lokalnego rolnictwa, tak aby lokalna kuchnia miała szansę przyciągać smakoszy poszukujących oryginalnych potraw, trunków i deserów.

Zakłada się, że Węgrów stanie się atrakcyjnym miastem na trasach turystycznych Mazowsza i Podlasia z uwagi na swoje zabytki i uroki krajobrazowe, a także będzie rejonem wypoczynku świątecznego i wakacyjnego dla mieszkańców większych miast, w tym szczególnie dla mieszkańców Warszawy. Władze miasta będą promowały walory turystyczne i rekreacyjne Węgrowa.

6. Obszary przeznaczone pod zabudowę

6.1. Rodzaje użytkowania terenu

Potencjalne obszary rozwojowe przewidziane w miarę potrzeb do zamiany obecnego sposobu ich zabudowy i zagospodarowania, wyznaczone na rysunku Studium wskazuje się jako tereny, których zagospodarowanie będzie ustalane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

6.2. Potrzeby powierzchniowe obszarów rozwojowych mieszkalnictwa

Mimo, że nie prognozuje się znacznego przyrostu liczby mieszkańców Węgrowa (max do 13,5 tys. os.) to ze względu na zakładane wyższe standardy zamieszkania należy liczyć się z koniecznością powiększenia terenów mieszkaniowo-usługowych. Obliczono, że w perspektywie 15 lat na przyrost tych terenów nie potrzeba więcej jak 106 ha.

Nowe tereny mieszkaniowo-usługowe znajdują się przede wszystkim w granicach obecnego zainwestowania miejskiego oraz w części północnej i południowo-wschodniej miasta.

6.3. Tereny przeznaczone pod rozwój przedsiębiorczości gospodarczej w Węgrowie

Do priorytetowych zadań władz miasta w celu rozwoju Węgrowa jako aktywnego ośrodka przedsiębiorczości gospodarczej województwa mazowieckiego będzie należało przygotowanie planistyczne terenów oraz opracowanie pakietu ofert lokalizacyjnych pod realizację nowych obiektów produkcyjnych, magazynowych, składowych, a także administracyjno-biurowych. Przewiduje się wyznaczenie takich lokalizacji w ramach trzech zespołów przy ul. Gdańskiej.

- 1) Zespół w rejonie ul. Świerkowej,
- 2) Zespół na północ od Al. Partyzantów,

3) Zespół na północnym skraju miasta.

Wskazane na rysunku Studium trzy zespoły terenów produkcyjno-magazynowych i handlu hurtowego, łącznie z terenami usług komunalnych i technicznych, ustalono jako strefy pożądane dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Łączna powierzchnia niezbędnego przyrostu tych terenów wynosi 36 ha. Dla inwestycji produkcyjnych w większej skali zostanie wskazany teren na północnym skraju miasta przy ul. Gdańskiej o powierzchni 25 ha.

7. Kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury inżynierskiej

7.1. Kierunki rozwoju systemu transportowego

7.1.1. Władze miasta podejmą starania w kierunku usprawnienia i rozwoju systemu transportowego uruchamiając następujące działania:

- 1) Ograniczenie uciążliwości ruchu tranzytowego oraz rozdzielenie w układzie drogowym docelowo funkcji obsługi ruchu od obsługi zagospodarowania, poprzez działania na rzecz wytworzenia czytelnego układu wyspecjalizowanych dróg i ulic. (przebiegi, parametry techniczne i dostępność jezdni ulic muszą odpowiadać funkcjom przez nie pełnionym w obsłudze różnych rodzajów ruchu: tranzytowego, docelowo-źródłowego i wewnętrznego, a także obsłudze zagospodarowania), w szczególności będzie dążyć się do wyprowadzenia ruchu tranzytowego poza miasto, a w okresie przejściowym ruch ten będzie przeprowadzany odpowiednio do tego przygotowanymi trasami miejskimi.
- 2) Zapewnienie w miarę możliwości dostępności zewnętrznej miasta w powiązaniach krajowych i regionalnych, w tym poprawa warunków powiązań z sąsiednimi miastami i gminami,
- 3) Usprawnienie powiązań wewnętrznych,
- 4) Zmniejszenie uciążliwości ruchu drogowego dla mieszkańców i w podlegających ochronie zespołach zabytkowych,
- 5) Poprawa warunków bezpieczeństwa ruchu, szczególnie pieszego.
- 6) Poprawa warunków obsługi komunikacją zbiorową w powiązaniach wewnętrznych i zewnętrznych.
- 7) Stworzenie warunków dla zwiększenia udziału procentowego ruchu pieszego i rowerowego.
- 8) Poprawa warunków obsługi transportu ładunków.

- 9) Poprawa i zróżnicowanie dostępności samochodami osobowymi i warunków parkowania, w zależności od położenia terenu w mieście, w tym zapewnienie dostępności do obiektów turystycznych, z zachowaniem wymogów ich ochrony.

Podstawową rolę w realizacji sformułowanych wyżej kierunków systemu transportowego Węgrowa, będzie odgrywał układ drogowo-uliczny. Dotychczasowy rozwój przestrzenny miasta oraz wymagania ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego, ograniczają możliwości wariantowania przebiegów i geometrii docelowego układu drogowo-ulicznego. Na rysunku studium wyznaczono podstawowy układ sieci drogowo-ulicznej Węgrowa.

7.1.2. Układ drogowych powiązań zewnętrznych.

Dla zmniejszenia uciążliwości ruchu tranzytowego i ciężkiego ruchu docelowo-źródłowego konieczna jest budowa obwodnicy, pozwalającej na ominięcie centrum miasta w relacjach tranzytowych oraz w większości relacji związanych z obsługą terenów przemysłowo-składowych i usługowych pojazdami ciężkimi. Rozwiązaniem takim jest budowa i modernizacja ciągu ulic Słowackiego - Traugutta - Jana Pawła II - Piaskowej na odcinku od ul. Piłsudskiego do ul. Gdańskiej.

W okresie po 2010 roku możliwy jest dalszy wzrost ruchu na kierunku Warszawa - Drohiczyn (droga nr 637) oraz na kierunku Sokołów Podlaski - Łochów. Wzrost ten przewidywany jest w prognozie ruchu dla sieci dróg krajowych, zgodnie z którą do 2015 r. powinien nastąpić około dwukrotny wzrost ruchu. Wzrost ruchu może być także spowodowane okolicznościami, które są trudne do przewidzenia, takie jak np. zwiększenie aktywności gospodarczej lub ruchu turystycznego, wynikające z uruchomienia nowych przejść granicznych, zwiększenia atrakcyjności turystycznej wschodniej Polski lub lokalizacji dużych ruchotwórczych inwestycji.

Dla zapewnienia możliwości przeprowadzenia zwiększonego ruchu tranzytowego niezbędne jest zarezerwowanie terenu dla realizacji w przyszłości nowych dróg obwodowych. Drogami takimi są: ciąg przebiegający od wylotu w kierunku Warszawy do wylotu w kierunku Sokołowa Podlaskiego po południowej stronie obecnego

zainwestowania miejskiego oraz połączenie wylotów w kierunku Sokołowa Podlaskiego i Łochowa w północno-wschodniej części miasta, przebiegające także poza obszarem zainwestowania miejskiego.

Powyższe inwestycje drogowe służyć będą również poprawie dostępności miasta w najważniejszych powiązaniach zewnętrznych oraz poprawią warunki obsługi transportu ładunków. Dla pozostałych powiązań zewnętrznych bliższego zasięgu w większości wystarczająca jest istniejąca sieć drogowa, wymagająca jedynie modernizacji w zakresie wyposażenia w nawierzchnie twarde.

7.1.3. Układ drogowych powiązań wewnętrznych.

Dla usprawnienia powiązań wewnętrznych niezbędna jest rozbudowa i modernizacja układu obsługującego, polegająca na budowie nowych ulic na terenie nowego zagospodarowania oraz budowie jezdni z nawierzchnią twardą w istniejących pasach drogowych na terenach, obecnie niedostatecznie wyposażonych w sieć ulic o takiej nawierzchni.

7.1.4. Komunikacja zbiorowa.

Przewiduje się adaptację istniejącej lokalizacji dworca autobusowego PKS oraz przystanku autobusowego na Rynku.

Charakter zagospodarowania przestrzennego miasta, charakteryzujący się skupieniem intensywnej zabudowy w rejonie centralnym i rozproszeniem pozostałej zabudowy na dużym obszarze nie sprzyja organizacji przez miasto lokalnej komunikacji zbiorowej. Jej organizacja wymagałaby wysokich nakładów i ponoszenia kosztów eksploatacyjnych, przy niewielkich wpływach ze sprzedaży biletów. Rozszerzenia zasięgu jej działania poza granice miasta, wobec nasycenia rynku usług przewozowych, również nie poprawiłoby jej efektywności ekonomicznej.

Dla obsługi zabudowy położonej na obszarze centralnym wystarczający jest istniejący dworzec autobusowy i przystanek na Rynku. Większość obszaru intensywnego zagospodarowania mieści się w zasięgu dojścia pieszego do tych urządzeń. Dla obsługi

zabudowy położonej wzdłuż tras wylotowych (ulic głównych i zbiorczych) wystarczająca jest obsługa przy pomocy linii obsługujących połączenia regionalne.

7.1.5. Parkowanie pojazdów.

Będzie dążyć się do uporządkowania problemów parkowania poprzez stworzenie warunków dla realizacji miejsc postojowych na terenie istniejącego zagospodarowania.

Dla nowego zagospodarowania wymagać się będzie realizacji przez inwestorów miejsc postojowych na terenach lokalizacji własnej w liczbie wynikającej z następujących wskaźników:

- zabudowa mieszkaniowa - minimum 1 miejsce postojowe / 1 mieszkanie
- podmioty gospodarcze - 35 - 45 miejsc postojowych / 100 zatrudnionych
- handel, usługi - 30 40 miejsc postojowych/ 1000 m² pow. użytkowej

7.1.6. Dostępność zagospodarowania i bezpieczeństwo ruchu.

Dla terenów wymagających ochrony przed uciążliwościami komunikacyjnymi np. zespołów zabytkowych i terenów mieszkaniowych wprowadzać się będzie ograniczenia użytkowania pojazdów samochodowych, przy pomocy wyznaczania stref ruchu pieszego i tzw. "stref zamieszkania" w których ruch samochodowy podlega specjalnym uregulowaniom, przewidzianym w ustawie Prawo o ruchu drogowym.

7.1.7. Ruch rowerowy

Ścieżki rowerowe będą łączyć przede wszystkim tereny mieszkaniowe z miejscami pracy i szkołami.

Układ ścieżek rowerowych, łączących najważniejsze dla tego ruchu obiekty przedstawiono na rysunku. W pierwszej kolejności należy dążyć do realizacji ścieżek rowerowych, wydzielonych z jezdni wzdłuż dróg i ulic układu podstawowego. Ścieżki rowerowe wzdłuż ulic układu obsługującego powinny być realizowane jako wydzielone z jezdni, w miarę możliwości terenowych.

7.2. Kierunki rozwoju infrastruktury inżynierskiej

7.2.1. System wodociągowy

Władze miasta zlecają opracowanie nowej koncepcji programowej dla wodociągu „Węgrów” w celu aktualizacji potrzeb zaopatrzenia miasta w wodę, a w przypadku niedoborów określa źródła jej poboru. Rewizji będzie poddana celowość rozbudowy zasięgu wodociągu węgrowskiego poza granicami miasta.

W perspektywie zakłada się, że woda wodociągowa będzie przede wszystkim dostępna dla wszystkich mieszkańców Węgrowska. Pilnym zadaniem w tym programie jest rozbudowa systemu wodociągowego w centralnej i północnej części miasta.

7.2.2. System kanalizacyjny

Po zakończeniu wszystkich zaprogramowanych prac związanych z modernizacją oczyszczalni ścieków „Węgrów” miasto będzie dysponowało nowoczesną i ekologicznie sprawną oczyszczalnią o wydajności docelowej 6,1 tys. m³/ścieków. W związku z powyższym sieci kanalizacji sanitarnej będą mogły odprowadzać ścieki ze zwarcie zabudowanej części miasta do tej oczyszczalni. Zakłada się, że 100% zabudowy wielorodzinnej i 80% jednorodzinnej będą znajdowały się w zasięgu systemu kanalizacyjnego.

Modernizacja i usprawnienia miejskiego systemu kanalizacyjnego są obecnie realizowane i będą kontynuowane w zaplanowanym zakresie i w zasadzie zgodnie z istniejącą koncepcją z 1993 r.

Rozwój zagospodarowania wzdłuż ul. Kościuszki uzależnia się od budowy kolektora kanalizacyjnego wzdłuż rzeki Czerwonki oraz planowanej pompowni P3. Budowa kolektora będzie wiązała się z realizacją ciągu pieszojezdnego i ścieżki rowerowej wzdłuż jego przebiegu.

Równoległe z rozbudową kanalizacji sanitarnej niezbędna jest budowa kanalizacji deszczowej. Zaplanowane są trzy zlewnie dla tej sieci: „Centrum” „Południe” i „Wschód”. Ścieki z części północnej muszą być odprowadzane do rzeki Ady. Podczyszczanie wód

opadowych następować będzie w zbiornikach osadowych wymagających zlokalizowania w dolinach rzek Liwiec, Czerwonka i Ada.

Dla terenów leżących poza zasięgiem sieci kanalizacyjnych zostanie uregulowany system wywozu nieczystości z poszczególnych posesji oraz wzmożona kontrola przypadków łamiących przepisy ustawy o ochronie środowiska.

7.2.3. Usuwanie odpadów

Miasto dysponuje wysypiskiem odpadów o pow. 1,53 ha, usytuowanym w południowym skraju miasta w Ruszczyźnie. Prowadzone są prace nad modernizacją i rozbudową wysypiska. W promieniu 500 m od granic wysypiska nie mogą być lokalizowane obiekty przeznaczone na stały pobyt ludzi. Lokalizacja wysypiska śmieci oraz zasięg strefy sanitarnej oznaczono na rysunku Studium. W mieście zwiększać będzie się ilość odpadów. Władze miasta podejmą prace nad systemową organizacją gromadzenia, selekcji, utylizacji i składowania odpadów.

Harmonogram wdrażania kompleksowego systemu gospodarki odpadami do 2010 r. opracowany w ramach Programu z 1997 r. przyjmuje:

- do roku 1999 rozszerzenie wywozu odpadów na całe budownictwo jednorodzinne, zmiana pojemników na gromadzenie odpadów oraz systemu wywozu oraz modernizacja wysypiska w Ruszczyźnie,
- do roku 2002 rozszerzenie wywozu odpadów na gminy sąsiednie oraz wprowadzanie stopniowe selektywnej zbiórki surowców wtórnych,
- do roku 2010 pełne wdrożenie selektywnej zbiórki surowców wtórnych, rozbudowa wysypiska w Ruszczyźnie.

7.2.4. System elektroenergetyczny

Problemem miasta jest przestarzały system urządzeń energetycznych średniego napięcia 15 kV i niskiego napięcia. Są to linie na ogół napowietrzne, szczególnie kłopotliwe i mało estetyczne na terenie śródmiejskim. System ten poddawany będzie sukcesywnie kompleksowej rozbudowie, modernizacji i przebudowie na nowoczesny

układ pierścieniowo zasilanych linii kablowych z jednoczesną dobudową nowych stacji wewnątrzowych 15/0,4 kV.

W strategii rozwoju przedsiębiorczości „Węgrów 2000 plus” ustalono priorytety w zakresie modernizacji systemu elektroenergetycznego. Obejmują one następujące działania:

- racjonalizacja kosztów oświetlenia ulicznego, poprzez instalację elektronicznych zegarów sterujących oświetleniem ulicznym,
- modernizacja sieci elektroenergetycznej przez położenie kabla SN 15 kV od stacji trafo przy ul. Wieniawskiego do szkoły podstawowej nr 2,
- poprawa stanu oświetlenia ulicznego na głównych ciągach komunikacyjnych przez wymianę opraw na ul. Kościuszki, Piłsudskiego i Gdańskiej,
- opracowanie dokumentacji dla linii zasilającej osiedle „Północna”,
- poprawa bilansu energetycznego przez budowę stacji trafo w centrum miasta,
- lepsze zasilanie osiedla przy ul. Szerokiej przez budowę linii SN 15 kV i stacji trafo.
- budowa sygnalizacji świetlnych na skrzyżowaniach ulic: Piłsudskiego z Przemysławą i Zwycięstwa oraz Kościuszki ze Staszica,
- modernizacja sieci elektroenergetycznej w Rynku przez budowę linii NN oświetlenia w systemie kablowym.

Obliczenia zapotrzebowanie mocy dla węzła węgrowskiego do roku 2000 oceniono na 16 000 MWh.

Dodając wzrost zapotrzebowania mocy w związku z rozwojem nowych odbiorców całkowite zapotrzebowanie mocy węzła węgrowskiego zostało ocenione na ok. 20 000 MWh.

7.2.5. System dostawy gazu

Budowa sieci gazowej w Węgrowie stanie się jednym z podstawowych stymulatorów rozwoju przestrzennego miasta. Z jednej strony pozwoli na modernizację istniejącego systemu grzewczego w mieście, poprzez przejście lokalnych kotłowni na opalanie gazem, a także większe wykorzystanie gazu do opalania zabudowy

jednorodzinnej, z drugiej strony na ogólną poprawę warunków zamieszkania. Sieć gazowa stanie się również atutem energetycznym dla rozwoju przedsiębiorczości gospodarczej. Tereny przewidywane jako priorytetowe do tego rozwoju będą obsługiwane siecią gazową.

Określa się priorytety budowy sieci gazowej w zakresie gazyfikacji w pierwszym etapie osiedla Rogatki Siedleckie i osiedla Błonie, w drugim etapie gazyfikację południowo-zachodniej części miasta, w trzecim etapie gazyfikację części północnej z mleczarnią, w czwartym etapie gazyfikację części wschodniej miasta.

7.2.6. System ciepłowniczy miasta

Węgrów nie posiada zdalaczynnego systemu ciepłowniczego. W mieście funkcjonuje około 40 lokalnych kotłowni.

Część kotłowni jest już obecnie opalanych gazem, co stanowi istotne zmniejszenie uciążliwości dla środowiska i mieszkańców Węgrowa. W związku z gazyfikacją miasta będą sukcesywnie modernizowane pozostałe kotłownie i przestawiane na ogrzewanie gazem ziemnym wysokometanowym dostarczonym z sieci miejskiej. Niektóre kotłownie będą likwidowane. Obecnie ocenia się, że kotłownie znajdujące się w mieście wytwarzają nadmiar ciepła w stosunku do potrzeb. Lokalne, głównie osiedlowe i zakładowe sieci ciepłownicze w złym stanie technicznym będą sukcesywnie przebudowywane na system rurociągów preizolowanych.

8. Obszary, dla których będą sporządzane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

8.1. W zakresie planistycznym władze samorządowe będą:

- 1) uchwalać miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z potrzebami wynikającymi z realnego rozwoju miasta,
- 2) wydawać decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub po przeprowadzeniu rozpraw administracyjnych.
- 3) dokonywać oceny zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy i przedstawiać Radzie Gminy, co najmniej raz w okresie kadencji wyniki tej oceny, które mogą wpływać na zmianę polityki przestrzennej miasta uchwalonej w Studium.
- 4) uchwalać programy gospodarcze wynikające z potrzeb bieżących jak i przyjętej polityki przestrzennej,

8.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego będą podstawowym instrumentem realizacji polityki przestrzennej, którym zamierzają posługiwać się władze miasta Węgrowa. Ich zakres obszarowy, kolejność sporządzania, a także problematyka ustaleń określać będzie priorytetowe kierunki zagospodarowania terenów wynikające z celów rozwoju przestrzennego miasta.

8.2.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które będą sporządzane w pierwszej kolejności obejmą:

- 1) obszary objęte szczegółowymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uchwalonymi w trybie ustawy o planowaniu przestrzennym, a gdzie nie zakończył się proces zmian użytkowania terenów,

2) obszary pilnych zadań rozwojowych przede wszystkim w celu zabezpieczenia gruntów dla rozwoju przedsiębiorczości oraz mieszkalnictwa, zarówno wynikających z wniosków lokalnych jak i zewnętrznych,

Rysunek Studium wskazuje następujące obszary wymagające priorytetowego sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- Rogatki Siedleckie w granicach ulic: Al. Siedlecka, 11 Listopada, Mickiewicza, Orzeszkowej, Różana,
- Osiedle Ogrodowa w granicach ulic Traugutta, Al. Siedlecka, Cmentarna, Kościuszki,
- Osiedle Północne w granicach ulic: Szeroka, Bujnowskiej, Gdańska, rzeka Ada.
- Osiedle Partyzantów (granice zaznaczono na rysunku Studium)
- Północny skraj miasta przy ul. Gdańskiej obejmujący grunty Skarbu Państwa.
- Zespoły domów drewnianych oraz tereny stosowne do utworzenia skansenu miejskiego, rysunek planu wskazuje taki obszar w rejonie ulic Żeromskiego, Polna, Nadrzeczna, rzeka Czerwonka, Gdańska, Rzemieślnicza.

Wyżej wymienione plany miejscowe określają priorytetowe kierunki rozwoju przestrzennego miasta, a w szczególności:

- możliwości przeznaczenia terenów pod zabudowę mieszkaniową, wynikającą z potrzeby zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,
- możliwości przeznaczenia terenów na cele produkcyjne, magazynowe i techniczne, wynikające ze strategicznego celu rozwojowego miasta.

Zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym ogłoszenie o przystąpieniu do sporządzania tych planów zawiesza postępowanie administracyjne w sprawie ustalania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu na czas nie dłuższy niż 12 miesięcy od dnia tego ogłoszenia (art. 45, ust. 2).

8.2.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, których sporządzenie jest obowiązkowe ze względu na istniejące uwarunkowania lub ze względu na zadania realizacji lokalnych celów publicznych ustalono dla obszarów, w granicach których:

1. usytuowane są tereny rezerwowane dla przebiegu tzw. „małej obwodnicy” oraz komunalnego budownictwa mieszkaniowego, rysunek Studium wskazuje taki obszar wzdłuż ulic: Traugutta i Jana Pawła II , Szeroka,
2. usytuowane są tereny korzystne dla rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowych równocześnie zabezpieczających jedyną możliwość powiązania strefy centralnej miasta z rzeką Liwiec. Rysunek Studium wskazuje taki obszar w granicach ulic: Żeromskiego, Polna, Nadrzeczna rzeka Czerwonka, granica miasta.

Wyżej wymienione plany będą sporządzane w związku z realizacją zadań publicznych ustalanych w długookresowych planach gospodarczych. Zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym obowiązek przystąpienia do sporządzenia tych planów powstaje po upływie dwóch miesięcy od dnia złożenia wniosku o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (art. 13 ust. 2, punkt 3 w związku z art. 13, ust. 1, punkt 4). Dla obszarów, dla których istnieje obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, postępowanie administracyjne w sprawie ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu zawiesza się do czasu uchwalenia planu (art. 45, ust. 1).

8.2.3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, których sporządzenie wynikać będzie z wniosków napływających do władz miasta, będą dotyczyć powstałych obszarów Węgrowsa. Plany te będą sporządzane w miarę możliwości oraz potrzeb miasta i będą uwzględniały ustalenia zawarte w niniejszym studium, a w szczególności:

- zasięg Węgrowskiego Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego,
- zasięgi terenów budowlanych potencjalnego rozwoju,
- zasięgi obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym wyłączone z zabudowy,
- zasięgi obszarów leśnych chronionych przed zabudową,
- przebiegi dróg obwodowych,

- strefy sanitarne wysypiska odpadów i strefy zagrożenia wynikającego z przebiegu ropociągu.

8.3. W ramach oceny zmian i zagospodarowania przestrzennego, która będzie przedstawiona Radzie Miasta około roku 2003, szczególna uwaga zwrócona zostanie na skuteczność ochrony wartości przyrodniczych i rolniczej przestrzeni produkcyjnej, a także na ocenę efektów gospodarczych uzyskiwanych w związku z uchwalonymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

8.4. Ochrona wartości przyrodniczych oraz rolniczej przestrzeni produkcyjnej zabezpieczana będzie w oparciu o ustawy szczególne.

8.5. Programy gospodarcze (wieloletnie) uchwalane przez Radę Miasta będą uzupełniającymi dokumentami w stosunku do Studium. Pozwolą one podejmować decyzje, co do polityki finansowej miasta. Programy te ustalą szczegółowe harmonogramy inwestycji komunalnych przy uwzględnieniu wieloletniej prognozy wzrostu dochodów budżetu gminy. Prognoza ta uwzględniać będzie wpływy do budżetu obejmujące również dotacje z uczestnictwa miasta w programach pomocowych, jak i środki uzyskiwane z ewentualnych, rozpisywanych przez miasto emisji obligacji i z zaciąganych kredytów. Ocena realizacji programów gospodarczych może wpływać na korektę lub zmianę polityki przestrzennej miasta.

9. Obszary przewidywane do realizacji zadań i programów ponadlokalnych.

Zakres ponadlokalnych programów zadań rządowych został dla Węgrowa zasygnalizowany w Studium zagospodarowania przestrzennego województwa siedleckiego¹⁾.

9.1. Zadania dotyczące systemu transportowego:

- 1) W Studium podkreślono, że drogami krajowymi są:
 - Droga Nr 637 Węgrów-Sokołów Podlaski
 - Droga Nr 696 Łochów-Węgrów,drogami wojewódzkimi są:
 - Droga Nr 637 Warszawa -Węgrów,
 - Droga Nr 696 Węgrów-Chodów,drogami powiatowymi są ulice: Bohaterów Warszawy, Wyszyńskiego, Piwna, A. Mickiewicza, Młodzieżowa, Nadrzeczna, Piaskowa, Polna, Przemysłowa, Al. Siedlecka, Stadionowa, Staszica, Strażacka, Szamoty, Traugutta, Zwycięstwa, Żeromskiego

Zadania w zakresie drogownictwa, poza ulicami gminnymi, należą do zadań rządowych w zakresie dróg krajowych oraz samorządu województwa i powiatu w zakresie dróg wojewódzkich i powiatowych.

¹⁾ Studium zagospodarowania przestrzennego województwa siedleckiego – miasta Węgrów – wyciąg, opracowało Wojewódzkie Biuro Planowania Przestrzennego w Siedlcach,

9.2. Polityka Węgrowa względem zadań ponadlokalnych

Wymienione w Studium zagospodarowania przestrzennego województwa planowane przedsięwzięcia nie zostały umieszczone w rejestrze zadań rządowych. Można zakładać, że większość z nich w związku z reformą administracyjną państwa będzie rozpatrywana w grupie zadań samorządu wojewódzkiego lub powiatowego.

Podstawowym dokumentem, w którym zostaną ujęte programy ponadgminne będzie plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego. Władze Węgrowa opracują wnioski odnośnie zadań ponadlokalnych, których realizacja leży w interesie miasta, a także określą warunki ich realizacji. Wnioski te zostaną przedłożone Sejmikowi Województwa Mazowieckiego oraz Radzie Powiatu Węgrowskiego.